

การประเมินบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่ถูกลดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด
ASSESSMENT OF ACTUAL VERSUS EXPECTED ROLES OF KOH CHANG TAI
SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN LOCAL COMMUNITY
TOURISM, KOH CHANG DISTRICT, TRAT PROVINCE

ภาคนิพนธ์
ของ
กวินภัค สลักเพชร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตุลาคม 2561

การประเมินบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่ถูกละเลยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

ASSESSMENT OF ACTUAL VERSUS EXPECTED ROLES OF KOH CHANG TAI

SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION IN LOCAL COMMUNITY

TOURISM, KOH CHANG DISTRICT, TRAT PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

กวินภัค สลักเพชร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตุลาคม 2561

ใบรับรองภาคินิพนธ์

เรื่อง

การประเมินบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่ถูกละเลยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด
Assessment of Actual versus Expected Roles of Koh Chang Tai Sub-district Administration
Organization in Local Community Tourism, Koh Chang District, Trat Province

กวินภัค สลักเพชร

คณะกรรมการสอบภาคินิพนธ์

..... ประธานสอบภาคินิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

..... ประธานที่ปรึกษาภาคินิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

..... กรรมการที่ปรึกษาภาคินิพนธ์
(อาจารย์ ดร.เชษฐรัตน์ อรชุน)

..... กรรมการสอบภาคินิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวงค์ อุบลี)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น

..... ผู้ช่วยอธิการบดี
(อาจารย์ ดร.วิวัฒน์ เพชรศรี)

วันที่ ๗ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

กวินภัค สลักเพชร. (2561). การประเมินบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

รองศาสตราจารย์ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ร.ด. (รัฐศาสตร์)

ประธานกรรมการ

เชษฐัฐรัช อรชุน ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การประเมินบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้และเพื่อศึกษาแนวทางและมาตรการการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม โดยการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างประชากรผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ จำนวน 336 คน และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ จำนวน 37 คน วิธีวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ กรรมการบริหารชมรมท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้อยู่ในระดับมาก ขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้มีบทบาทในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค ด้านการบริการการท่องเที่ยว ด้านการวางแผนและจัดการ ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ส่วนแนวทางและมาตรการในการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ ควรมีการศึกษาและเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ จัดให้มีเวทีชี้แจงให้ความรู้และทำความเข้าใจร่วมกันจากทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จัดให้มีบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียง จัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทางท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่เชื่อมโยง และจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล, การท่องเที่ยวโดยชุมชน

Kawinpak Salakpetch. (2018). **Assessment of Actual versus Expected Roles of Koh Chang Tai Sub-district Administration Organization in Local Community Tourism, Koh Chang District, Trat Province.** Independent Study. M.P.A. (Local Government). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Advisory Committee

Associate Professor Chaiyon Praditsil Ph.D. (Political Science)	Chairman
Chetnarat Orachun Ph.D. (Cultural Science)	Member

Abstract

The purposes of the research entitled “Assessment of Actual versus Expected Roles of Koh Chang Tai Sub-district Administration Organization in Local Community Tourism, Koh Chang District, Trat Province” were to compare the actual and expected roles of the local administration organization in community tourism and to study guidelines and measures to develop these roles. The mixed method research design of quantitative and qualitative research were used in this study. The research sample for the qualitative research was a group of 336 registered voters and 37 local administration officials who responded to the questionnaire. The qualitative research used in-depth interviews with key informants including administrators of the Koh Chang Tai Sub-district Administration Organization and executive directors of the Local Tourist Association.

The results indicated that residents had a high level of expectation regarding the role of the Koh Chang Tai Sub-district Administration Organization in local community tourism, and that the local administration organization’s actual role was at the medium level in the aspects of tourist destinations and public utilities, tourism services, planning and management, as well as advertising and public relations. Recommended guidelines and measures to develop the role of the local administration organization included: finding new tourist destinations, organizing a public forum at which residents and members from every sector can speak, training, trying to understand the goals of local tourism management, assigning specific local administration organization staff members to be responsible for tourism, broadcasting information about local destinations on the radio, printing pamphlets with maps and directions to local tourist destinations and creating websites introducing local tourist attractions.

Keywords: roles of sub district administration organization, local tourism

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ ที่ให้เกียรติเป็นประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ และเป็นประธานสอบภาคนิพนธ์ อาจารย์ ดร.เชษฐณรงค์ อรรถนุ กรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูวงศ์ อุบลดี กรรมการสอบภาคนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกลุ่มตัวอย่างในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราดทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณคณาจารย์สอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้แนวทางซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษาและปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป ขอขอบพระคุณผู้ให้การสนับสนุนจนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณบุพการีที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและให้โอกาสในการศึกษา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

กวินภัค สลักเพชร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
	สมมุติฐานการวิจัย.....	6
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	ทฤษฎีบทบาท.....	7
	ความหมายของบทบาท.....	7
	ลักษณะของบทบาท.....	8
	แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	10
	ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น.....	16
	ความหมายของการปกครองท้องถิ่น.....	16
	หลักการปกครองท้องถิ่น.....	17
	องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น.....	17
	วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น.....	18
	ความสำคัญของการปกครอง.....	18
	หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น.....	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	25
	การวิจัยเชิงสำรวจ.....	25
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	25
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม.....	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การตรวจสอบข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
กระบวนการบริหารการวิจัย.....	31
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	54
วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	57
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	69
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	71
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	80

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำแนกตามเพศ (n = 336).....	33
3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำแนกตามอายุ.....	33
4 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำแนกตามการศึกษา.....	34
5 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	34
6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบทบาทที่คาดหวัง ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำแนกรายด้าน และผลเฉลี่ยรวม (n = 336).....	35
7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบทบาทที่คาดหวัง ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำแนกรายด้านแหล่งท่องเที่ยว (n = 336).....	36
8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการบริการ การท่องเที่ยว (n = 336).....	37
9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการวางแผน และการจัดการ (n = 336).....	38
10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ (n = 336).....	39
11 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ (N = 37).....	40
12 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประจำแนกตามอายุ (N = 37).....	40
13 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา (N = 37).....	41
14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริง ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำแนกรายด้าน และผลเฉลี่ยรวม (N = 37).....	41
15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริง ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำแนกรายด้านแหล่งท่องเที่ยว (N = 37).....	42
16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการบริการ การท่องเที่ยว (N = 37).....	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการวางแผน และการจัดการ (N = 37).....	46
18 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ (N = 37).....	48
19 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	49
20 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านแหล่งท่องเที่ยว...	50
21 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านบริการ การท่องเที่ยว.....	51
22 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการวางแผน และการจัดการ.....	52
23 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการโฆษณา และประชาสัมพันธ์.....	53

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
---	---------------------------	---

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

เกาะช้างเป็นเกาะที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศ รองจากภูเก็ต โดยมีพื้นที่ 650 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นเกาะที่มีชื่อเสียงโด่งดังอันดับต้นของทะเลตะวันออก ด้วยความงดงามของธรรมชาติอันหลากหลายบนเกาะแห่งนี้ ไม่ว่าจะเป็นหาดทราย ทะเล น้ำตก ป่าดิบชื้น อันอุดมสมบูรณ์ และวิถีชีวิตอันเรียบง่ายของชุมชนชาวประมงเกาะช้าง การตั้งถิ่นฐานของชุมชนบนเกาะช้างพบว่ามีมาก่อน พ.ศ. 2440 โดยคนจีนใช้เป็นที่พักพิงคลื่นลมในฤดูมรสุมของเรือสำเภาจากเมืองจีนและชาวญวนที่อพยพหนีสงครามมาตั้งถิ่นฐานยังบริเวณนี้ ต่อมาฝรั่งเศสได้เข้ามาตั้งอาณานิคมทำการยึดจันทบุรีไว้ จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงทำสนธิสัญญายกเมืองพระตะบอง เสียมราฐ ศรีโสภณ และเมืองประจันตคีรีเขต (เกาะกง) เมื่อครั้งยึดเมืองตราดต่อจากเมืองจันทบุรีให้กับฝรั่งเศส จากนั้นชาวไทย ชาวเขมร ตลอดจนผู้คนบนฝั่งเมืองตราด แหลงมอบ เขาสมิง จันทบุรี ระยอง แกลง ฯลฯ ต่างทยอยเข้ามาตั้งหลักแหล่งทำมาหากินบนเกาะช้างมากขึ้น ซึ่งตั้งถิ่นฐานตามความเหมาะสมของสภาพภูมิศาสตร์ กล่าวคือ บริเวณชุมชนสลักเพชร สลักคอกและบางเป้ง ที่มีลักษณะเป็นอ่าว เอื้ออำนวยต่อการทำประมง และหลบคลื่นลมมรสุมและบริเวณที่ราบชายฝั่ง ซึ่งเหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรม ได้แก่ ชุมชนเจ๊กแบ้ บ้านด่านเก่า บ้านด่านใหม่ คลองสน หาดทรายขาว และคลองพร้าว ซึ่งชุมชนดังกล่าวจะมีวิถีชีวิตอันมีมิตรไมตรี โอบอ้อมอารี เรียบง่าย เป็นในลักษณะการเคารพนับถือกันแบบระบบเครือญาติ (สมชาย เศษะพรหมพันธุ์ และคณะ. 2546 : 8)

ชุมชนเกาะช้างเริ่มเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง เมื่อได้รับการประกาศให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างใน พ.ศ. 2525 ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 5 ซึ่งมุ่งเน้นในการขยายกำลังพัฒนามาสู่ภาคตะวันออก การท่องเที่ยวเริ่มคึกคักโดยเฉพาะในบริเวณด้านตะวันตกของเกาะ ซึ่งมีหาดทรายที่สวยงาม เกิดโรงแรม รีสอร์ทขึ้นเรียงรายจากหาดทรายขาว คลองพร้าว ไล่แบ้ จนถึงชุมชนบางเป้ง ก่อให้เกิดการบุกรุกแผ้วถางที่ดินขึ้นเป็นจำนวนมาก และใน พ.ศ. 2539 ได้เกิดท่าเรือเฟอร์รี่ข้ามฟากระหว่างเกาะช้างกับแผ่นดินตราดขึ้น สร้างความสะดวกสบายในการท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากสามารถนำรถยนต์ข้ามฟากมาท่องเที่ยวบนเกาะได้ (สมชาย เศษะพรหมพันธุ์ และคณะ. 2546 : 9)

มาถึงยุครัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ถึงแม้ว่าเป้าหมายของนโยบายด้านการท่องเที่ยวจะสั้นเพียงแค่ความยาว 1 หน้ากระดาษเศษ ๆ แต่ก็ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวไว้อย่างชัดเจนว่า คือ

หนทางสำคัญของการนำรายได้เข้าประเทศ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้จุดประกายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ณ หมู่เกาะช้างไว้โดยได้ประกาศไว้เป็นคำพูด ดังนี้ (สำนักงานพื้นที่พิเศษหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง. 2548 : 3)

“ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจำนวนมาก บางแห่งมีความโดดเด่นทางธรรมชาติสูง บางแห่งมีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่สามารถสร้างเป็นจุดขายดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลก การท่องเที่ยว หากมีการบริหารจัดการอย่างมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพน่าจะสร้างรายได้ให้ประเทศจากเดิมปีละหลายแสนล้านบาทเป็นหลายล้านล้านบาทได้ สิ่งที่รัฐบาลอยากเห็น คือ ทำอย่างไรจะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเท่ากับจำนวนคนไทยเกาะช้าง ซึ่งใหญ่เป็นอันดับสอง มีหมู่เกาะบริวาร 52 เกาะ และยังมีความงดงามตามธรรมชาติหลงเหลืออยู่มาก จะเสียหายไปเพียงเล็กน้อยต้องขอขอบคุณประชาชนเกาะช้างที่ช่วยกันรักษาธรรมชาติให้สมบูรณ์จนถึงวันนี้ แสดงว่าคนเกาะช้างรู้คุณค่าของคำว่า ธรรมชาติ คือ ทรัพย์สมบัติอันยิ่งใหญ่ หรือ Nature is Treasure ฉะนั้น ธรรมชาติต้องถูกรักษา การพัฒนาก็ต้องทำทั้งสองอย่าง ต้องทำควบคู่กันไป ผมต้องการเห็นเกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยังคงความสมบูรณ์ของป่าเขตร้อนมีการสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพโดยประชาชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการขายผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน”

ผลปรากฏอย่างชัดเจนภายใน พ.ศ. 2544 ซึ่งได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวาง ชั่วพริบตาเกาะช้างก็คึกคักด้วยนักท่องเที่ยวต่างถิ่นที่แห่แหนกันเข้ามาขวักไขว่ที่ดินและเดินหน้าก่อสร้างสถานที่พักตากอากาศ ด้วยหวังว่าจะโกยกำไรมหาศาล เมื่อรัฐบาลทักษิณ ชินวัตรได้ประกาศนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะช้างโดยให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับนานาชาติ เป็นจุดกำเนิดของโครงการพัฒนาเกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยงเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งกำหนดให้เกาะช้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับโลก และเป็นประตูไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในอินโดจีน (ชาธิป สุวรรณทอง. 2546 : 2) โดยได้จัดตั้งองค์การมหาชนภายใต้ชื่อองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) รับผิดชอบพื้นที่เกาะช้างพร้อมเกาะบริวาร 52 เกาะ และพื้นที่ริมชายฝั่ง รวมพื้นที่กว่า 4.2 พันตารางกิโลเมตร

จากการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาะช้างได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงควบคู่กับความเจริญของเกาะช้างที่เด่นชัดคือ จากเดิมพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของเกาะช้างมีลักษณะเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามธรรมชาติ แต่หลังจากที่รัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในเกาะช้าง เช่น ปัญหาเรื่องที่ดินและการบุกรุกพื้นที่ป่าในเขตอุทยานฯ และเขตกองทัพเรือ

การถมดินลงทะเล การปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ มีที่ที่ตั้งใจและบุกรุกโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ปัญหาเกี่ยวกับมลภาวะ และปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การก้าวสู่การเป็น Active Beach ของเกาะช้างเพื่อการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนนั้น ยังได้พบกับอุปสรรคที่สำคัญคือ การขาดการบูรณาการการท่องเที่ยวบนเกาะช้างให้เกิดอย่างกว้างขวางทั่วทั้งเกาะ กล่าวคือ ในปัจจุบันเราจะพบว่าเกาะช้างยังแบ่งพื้นที่ท่องเที่ยวออกเป็น 2 ส่วนที่แยกกันอย่างเห็นได้ชัด คือ พื้นที่เกาะช้างภาคตะวันออกซึ่งเรียกว่า “ฝั่งหาดทรายขาว” และพื้นที่ฝั่งตะวันตกเรียกว่า “ฝั่งสลักเพชร”

ตราดจึงได้ชื่อว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักและมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่การท่องเที่ยวของจังหวัดตราดก็มิมีปัญหาความไม่เป็นธรรมชาติของการจัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเห็นได้ชัด คือ การท่องเที่ยวของจังหวัดตราดที่ผ่านมาเป็นการท่องเที่ยวที่กระจุกอยู่บางพื้นที่เป็นหลัก เช่น เกาะช้างหรือเกาะกูด เป็นต้น นอกจากนี้การกระจายรายได้ส่วนใหญ่ตกอยู่ในมือของนายทุนที่เป็นคนส่วนน้อยทั้งที่มาจากกรุงเทพฯ ต่างประเทศ หรือในท้องถิ่นจังหวัดตราด ตัวอย่างเช่น กรณีการท่องเที่ยวเกาะช้าง จะเห็นได้ว่าพัฒนาการเปลี่ยนแปลงดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นมิได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเห็นได้ชัด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวบนเกาะช้างได้ไม่มากเท่าที่ควร ได้หันมาบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ในกรณีของเกาะช้างจะพบว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ก็จัดจัดทำท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ ตัวอย่างเช่น อาชีพเดิมของประชาชนส่วนใหญ่คือ อาชีพประมง และทำสวน เช่น สวนทุเรียน สวนเงาะ สวนมังคุด สวนมะพร้าว สวนลองกอง สวนส้มโอ และสวนยางพารา นับตั้งแต่มีการพัฒนาพื้นที่เกาะช้างให้เป็นเมืองท่องเที่ยว ประชาชนก็หันมาประกอบอาชีพค้าขายและประกอบธุรกิจท่องเที่ยวแบบทำกันเองในครอบครัว เช่น ดัดแปลงเรือประมงเป็นเรือท่องเที่ยว ปรับปรุงบ้านเรือนจัดเป็นที่พักแบบโฮมสเตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนกว่า 20 แห่ง เป็นต้น (จักรกฤษณ์ สลักเพชร, สัมภาษณ์, 2557)

เมื่อปี พ.ศ. 2548 ได้มีการก่อตั้งชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก โดยการรวมกลุ่มของชาวบ้านหมู่ 4 บ้านสลักคอก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากกลุ่มนักท่องเที่ยว และนักเขียนหนังสือส่วนตัว ชื่อว่าคุณพิทยา และคุณราชนัน ได้เข้ามาท่องเที่ยวพายเรือคายัค ได้เห็นสภาพทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและอุดมสมบูรณ์ ท่านได้กล่าวไว้ว่า “หากหมู่บ้านนี้ไม่เกิดการพัฒนา หรือรวมกลุ่มกันหรือไม่ทำอะไรสักอย่างเพื่อเป็นเกราะป้องกันตัวเอง จะถูกทำลายโดยนายทุน และนักลงทุนต่างถิ่น ซึ่งเขาจะเข้ามาใช้ทรัพยากร โดยไม่คำนึงถึงชุมชนดั้งเดิม” ท่านก็เลยแนะนำให้มีการรวมกลุ่มโดยการเสนอขายหุ้น ตอนนั้นทุกคนขำ และไม่ต้องการเรื่องการท่องเที่ยว มันวุ่นวายแต่ด้วยความที่ขยะมันเยอะมาก ทำแล้วขยะน่าจะหมดไปเพราะทุกคนต้องมาช่วยกันดูแล ก็เลยลองทำตาม จนถึง

ปัจจุบันชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอกประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานเป็นอย่างมาก โดยได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว เมื่อปี พ.ศ. 2553 และเป็นที่รู้จักทั้งในประเทศและต่างประเทศ (พัชรินทร์ ผลกาจ. สัมภาษณ์. 2557)

การทำงานของชมรมดังกล่าว จึงเป็นต้นแบบให้กับชาวบ้านหมู่ 2 บ้านสลักเพชร และหมู่ 5 บ้านสลักเพชรเหนือ เกิดการรวมกลุ่มตั้งเป็นชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักเพชร และหมู่ 3 บ้านเจ๊กแบ้ ได้รวมกลุ่มตั้งเป็นชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านเจ๊กแบ้ เช่นกัน แต่การดำเนินงานก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (จักรกฤษณ์ สลักเพชร. สัมภาษณ์. 2557)

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้จึงได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชนดังกล่าวโดยอาศัยอำนาจมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จากการดำเนินงานที่ผ่านมาจึงเป็นสิ่งที่น่าที่จะประเมินบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ว่าได้มีบทบาทที่เป็นจริงอะไรบ้างและสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้จะมีแนวทางและมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างต่อไปอย่างไรในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาแนวทางและมาตรการพัฒนาบทบาทการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนอย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตในด้านพื้นที่ของการศึกษา ศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่ตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งครอบคลุมหมู่บ้านทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1 บ้านบางบัว หมู่ 2 สลักเพชร หมู่ 3 บ้านเจ๊กแบ้ หมู่ 4 บ้านสลักคอก และหมู่ 5 บ้านสลักเพชรเหนือ

2. ขอบเขตในประชากรของการศึกษา ศึกษาเฉพาะประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด เท่านั้น จำนวนทั้งสิ้น 2,084 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 336 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะกำหนดนิยามศัพท์เบื้องต้นไว้ดังนี้

การท้องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดำเนินการ โดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของสิทธิในการจัดการดูแล ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

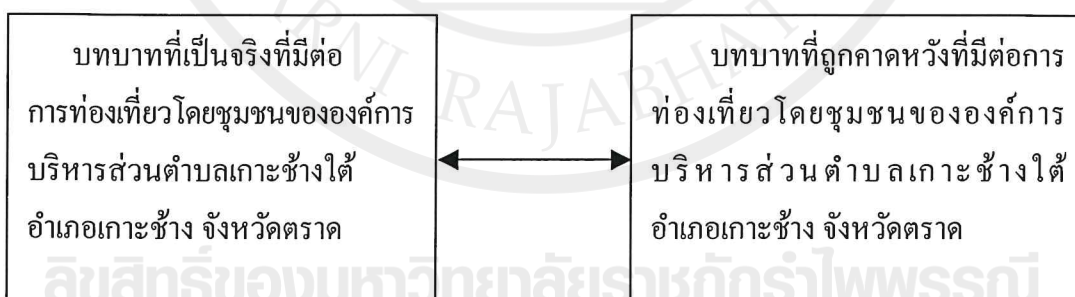
บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง บทบาทหรือพฤติกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็นผ่านการดำเนินงานต่าง ๆ

บทบาทที่ถูกคาดหวัง หมายถึง บทบาทที่ประชาชนคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราดดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

จากตัวแบบการวิเคราะห์ ผู้วิจัยสามารถกำหนดสมมุติฐาน ได้ดังต่อไปนี้

1. บทบาทที่เป็นจริงที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่สอดคล้องกับบทบาทที่ถูกคาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการสำรวจองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย สามารถสรุปเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีบทบาท

1.1 ความหมายของบทบาท

1.2 ลักษณะของบทบาท

2. แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น

3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

3.2 หลักการปกครองท้องถิ่น

3.3 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

3.4 วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

3.5 ความสำคัญของการปกครอง

3.6 หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีบทบาท

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) เป็นทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ซึ่งกล่าวถึงพฤติกรรม การแสดงออกของบุคคล ครอบครัว กลุ่ม หรือชุมชนภายในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม บทบาทเป็นแนวคิดด้านสังคมวิทยา จิตวิทยา และมานุษยวิทยา สำหรับนำมาใช้ในการวิเคราะห์ บุคคล ครอบครัว กลุ่ม หรือชุมชน เนื่องจากมนุษย์ในสังคมมีการปฏิสัมพันธ์ การกำหนดบทบาท จึงเปรียบเสมือนการจัดระเบียบของบุคคล สังคมที่จะปฏิบัติต่อกัน

ความหมายของบทบาท

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545 : 115) กล่าวว่า สถานภาพหรือตำแหน่งเป็นตัวกำหนด บทบาทให้แก่บุคคล สถานภาพเป็นนามธรรม หมายถึง สถานะหรือตำแหน่ง ดังนั้นเมื่อกำหนด ตำแหน่งใดขึ้นก็จำเป็นจะต้องมีบทบาทหรือภาระหน้าที่กำกับตำแหน่งนั้นเสมอ เปรียบเสมือน เป็นเหรียญอันเดียวที่มีสองหน้า คือ มีสถานภาพอยู่หน้าหนึ่งกำกับตำแหน่งนั้นเสมอ เปรียบเสมือน เป็นเหรียญอันเดียวที่มีสองหน้า คือ มีสถานภาพอยู่หน้าหนึ่งและบทบาทอีกหน้าหนึ่ง

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545 : 116) กล่าวว่า บทบาทประกอบด้วยตัวประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมหลายลักษณะ เช่น

1. ตัวประกอบที่เสริมบทบาท เช่น การพูดเก่ง การมีอารมณ์ขัน
2. ตัวประกอบที่เป็นตัวสำคัญหรือแกนของบทบาทอันขาดมิได้ เช่น พ่อแม่ต้องเลี้ยงดูลูก
3. ตัวประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น แพทย์จะบำบัดโรคต้องมีใบประกอบโรคศิลป์

ประเสริฐ ปอนถิ่น (ออนไลน์, 2547) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความคาดหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่น ๆ ที่มีลักษณะในตนเองเดียวกันซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปที่การบ่งชี้ถึงหน้าที่อันควรกระทำ

2. บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น

3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่สัมพันธ์กับ โครงสร้างทางสังคมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ แนวทางที่บุคคลพึงกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น

จุฑามาศ ศรีศิริพันธ์ (2548 : 27) ได้อธิบายว่าบทบาท คือ หน้าที่ (Function) หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมาย (Expected Behavior) ของบุคคลในแต่ละคนในกลุ่มหรือสังคมหนึ่ง หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่ม หรือสังคม หรือวัฒนธรรมของกลุ่ม สังคมนั้นกำหนดขึ้น ดังนั้น บทบาทจึงเป็นแบบแห่งความประพฤติของบุคคลในสถานะที่พึงมีต่อบุคคลอื่นในสถานะอีกอย่างหนึ่งในสังคมเดียวกัน

รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ (2550 : 66) ได้ให้คำจำกัดความของบทบาทไว้ว่า เป็นแบบแผนของความต้องการ เป้าหมายของความเชื่อ ความรู้สึก ทศนคติ คุณค่า และการกระทำที่สมาชิกในสังคมคาดหวังว่าควรเป็นไปตามลักษณะของชนิดตำแหน่งที่มีอยู่ หรืออาจกล่าวได้สั้น ๆ ว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพนั้นควรจะทำหรือปฏิบัติ เช่น บทบาทของพ่อ ก็คือ ทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี รู้จักทำมาหากิน เป็นต้น

จากความหมายของบทบาทข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า บทบาท คือ การกระทำหรือพฤติกรรมตามตำแหน่งหรือสถานภาพ ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมหรือตามลักษณะของการรับรู้บทบาทเป็นผลของการแสดงออกตามสิทธิและหน้าที่

ลักษณะของบทบาท

ปรีดีจตุดา กัลยาศิริ (2541 : 42) อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของบทบาทไว้ว่า การที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้เราปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้น เรียกว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed Role) ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่คาดหวังโดยผู้อื่น เราก็ยังคงยอมรับว่าจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ให้ ส่วนบทบาท

ที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) เป็นวิธีที่บุคคลได้แสดงออกตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนี้อาจมาจาก

1. บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ
2. ความไม่เห็นด้วย หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
3. บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฐิรุฒิ เสนาคำ (2549 : 192) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของบทบาทไว้ดังนี้

1. บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ (Role Prescriptions) คือ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง
2. บทบาทที่กระทำจริง (Role Descriptions) คือ บทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้น ๆ
3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectations) คือ บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้น ๆ ควรกระทำอย่างไร

การที่คนซึ่งมีสถานภาพเหมือนกันบางครั้งแสดงบทบาทต่างกันนั้น อาจพิจารณาได้โดยแยกลักษณะของบทบาทเป็น 3 ด้าน คือ (จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. 2532 : 45)

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ได้แก่ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมายหรือตามคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพหนึ่ง ๆ ควรกระทำแต่อาจไม่มีใครทำตามนั้น

2. บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นจะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยม หรือบุคลิกภาพ และประสบการณ์ของแต่ละคน

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual/Enacted Role) ได้แก่ การกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริงซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทหนึ่ง ๆ อาจเป็นสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น การกดดันของกลุ่มต่าง ๆ จึงอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545 : 111) ได้กล่าวถึง ความคาดหวังในบทบาท (Role Expectation) ว่า มิได้กล่าวเฉพาะการกระทำอย่างเดียว แต่จะรวมไปถึงแรงจูงใจ ความเชื่อ ความรู้สึก และค่านิยมอีกด้วย ซึ่งความคาดหวังในบทบาทเป็นเรื่องที่กลุ่มสมาชิกโดยทั่วไปรับรู้หรือตั้งความหวังว่าบุคคลที่ครอบครองสถานภาพอยู่ ควรจะมีการกระทำ แรงจูงใจ ความเชื่อ ความรู้สึก เจตคติหรือค่านิยมอย่างไร สังคมโดยทั่วไป ความคาดหวังในบทบาทมักไม่ได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่อยู่ในความคิดคำนึงมากกว่า การที่บุคคลจะรับรู้ตนเองว่าควรแสดงบทบาท

อย่างไรนั้น บุคคลก็รับรู้มาจากความหวังที่สมาชิกอื่นมีต่อเขา เช่น ผู้ที่จะครอบครองสถานภาพของผู้นำ เขาจะต้องเรียนรู้สมาชิกกลุ่มที่เขาเป็นผู้นำนั้นว่า มีความคาดหวังในบทบาทของผู้นำอย่างไร ผนวกกับการรับรู้บทบาทของผู้นำในความคิดของเขาเองแล้ว จึงแสดงบทบาทตามที่ควรเป็น ถ้าบทบาทที่แสดงออกมาสอดคล้องกับความคาดหวังของคนส่วนใหญ่ เขาก็จะได้รับความนิยชมชอบ แต่ถ้าขัดกับความคาดหวังของคนส่วนใหญ่เขาก็ไม่ได้รับการสนับสนุนอีก

โดยสรุปทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า บทบาทแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ตามสถานภาพที่สังคมกำหนด และคาดหวัง เช่น สมาชิกในกลุ่มหรือชุมชน มีความคาดหวังในบทบาทของผู้นำในการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญ เป็นต้น

แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ในช่วง 2 - 3 ปี ที่ผ่านมาคำว่า “Community- base Tourism : CBT” การท่องเที่ยวที่ให้ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการ “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลาย ในหลาย ๆ ความหมาย ความเข้าใจและประสบการณ์ ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ เป็นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดการด้านโฮมสเตย์ ที่ต้องมี “ชุมชน” เป็นส่วนประกอบสำคัญ

เมื่อชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวก็จะมีคำใหม่เกิดขึ้น อาทิเช่น การท่องเที่ยวชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวผ่านชุมชน การท่องเที่ยวในชุมชน ก็ขึ้นอยู่กับนิยามแห่งการสื่อความหมายต่อคำดังกล่าว แต่ที่แน่นอนก็คือ “ชุมชน” เป็นสิ่งที่ต้องถูกกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และอย่างไรคือการท่องเที่ยวโดยชุมชน “Community- base Tourism: CBT” (Fennell A. David. 2008 : Unpaged; อ้างถึงใน พจนานุกรม. 2546 : 52)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน CBT : มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

ศักยภาพของคน ต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่ต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคีทำงานร่วมกันได้

ศักยภาพของพื้นที่ หมายรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างมีคุณค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้วชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องแนวคิดพื้นฐานทางการท่องเที่ยว โดยชุมชนและการจัดการในพื้นที่ได้ด้วย

การจัดการ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน “Community- base Tourism: CBT” ได้ต้องมีชุมชนที่มีผู้นำเป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมพร้อมชุมชนรู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และมีการกระจายจัดสรรรายได้ได้อย่างไร ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือ การมีส่วนร่วม อันหมายรวมถึงร่วมในทุก ๆ สิ่งทุก ๆ อย่าง เพื่อส่วนรวม

กระบวนการการมีส่วนร่วม การสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การแก้ปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิจัยท้องถิ่น พบว่า ชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่าง ๆ เพื่อให้คนในชุมชน รวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

ผลกระทบจากการทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน เกิดขึ้นเนื่องจากความเชื่อที่ว่าทุกอย่างที่ดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่สิ่งแวดล้อมโดยรอบทั้งสิ้น ซึ่งมีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ได้แก่

1. ผลกระทบด้านบวก ส่งผลให้ชุมชนเกิดจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็นทำเป็น มีความพยายามในการเรียนรู้พัฒนาตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมวัฒนธรรม 3) สิ่งแวดล้อม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน คือ การรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญา สืบสานสืบทอด ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้ เกิดความรักความภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีส่วนร่วมในทรัพยากรชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

2. ผลกระทบด้านลบ เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเรียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว

และที่สำคัญคืออาจถึงกับการสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป

หลักการงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน เกิดจากแนวคิดที่มองว่า ชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการของตนเอง โดยกำหนดความพร้อมทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมนั้น จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมและเกี่ยวกับกลุ่มคนต่าง ๆ มากมาย เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรต้องมีหลักการร่วมกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร
2. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผลร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและรับประโยชน์ร่วมกัน
3. ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือจะเป็นองค์กรเดิมที่มีอยู่แล้ว เช่น องค์กรบริการส่วนตำบล ก็ได้ เพื่อลดกลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน
4. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกัน มีความเป็นธรรม และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ
5. มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้
6. ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ถูกต้อง เหมาะสม และมีความชัดเจน
7. การท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมามีมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรับรอง เป็นต้น
8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม

9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อาชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ ทั้งนี้หากอาชีพหลักของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน

10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้องพิจารณาจากมิตินอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

กระบวนการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว หากชุมชนมีความพร้อมมีปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการเข้ามาบริหารจัดการท่องเที่ยวแล้วนั้น ผู้นำชุมชนและแกนนำที่หลากหลาย ตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครูอาจารย์ในโรงเรียน เป็นต้น ร่วมกันประชุมสัมมนาเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นการผลักดันความคิดสร้างสรรค์ ประสานความคิดของทุกคนให้เห็นเป็นภาพเดียวกัน ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และนำวิสัยทัศน์ที่ได้มากำหนดเป็นเป้าหมายเป็นทิศทางการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนระยะต่อไป ดังที่ พงนา สวนศรี (2546 : 185 - 188) ได้กล่าวไว้ว่า

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น พบว่า ชุมชนหลายแห่งตัดสินใจเปิดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเป็นฝ่ายจัดการเองนั้น มีรูปแบบการคิดตัดสินใจด้วยการมองวิสัยทัศน์ 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. มองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากคนภายนอก ให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาชุมชนที่ประสบอยู่ และหวังว่าจะได้เพื่อนที่เข้าใจร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน อันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้น

2. การท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จำเป็นที่ชุมชนต้องรวมตัวกันเข้ามาจัดการให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามกฎ กติกาของชุมชน การจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์แก่คนที่เกี่ยวข้องและผลประโยชน์ในชุมชน สร้างมาตรฐานต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง ทั้งเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจะจัดการได้

3. การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนกับธรรมชาติเป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม โดยมองที่รายได้เป็นเพียงแค่ผลพลอยได้ กระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้มีพื้นฐานการคิดจากชุมชนเอง ที่มีความภูมิใจในวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของตนเองที่พร้อมจะสื่อต่อคนภายนอก โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดคนจากนั้นแล้วชุมชนเองยังต้องการความเข้าใจ ความร่วมมือของนักท่องเที่ยวในการเคารพในกฎ กติกา ที่ชุมชนร่วมกันสร้างไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นกองวิชาการและฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สร้อยา วรากุลวิทย์. 2547 : 18 - 19) ได้สรุปผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ บริการ ซึ่งลูกค้าจะเลือกซื้อเมื่อเกิดความพึงพอใจ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบริการ มีดังนี้

ปัจจัยภายในที่สำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวหมายถึง สิ่งดึงดูดใจให้ผู้คนเดินทางมาเยือนท้องถิ่นนั้น อันจะมีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งเทศกาล และงานประเพณีประจำปี ที่มีอยู่ในท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย หนอง คลอง บึง)

1.2 ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและศาสนสถาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา ได้แก่ โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน

1.3 ประเภทศิลปกรรมวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต (เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท) ศูนย์ วัฒนธรรม

2. ความปลอดภัย (Security) ในการตัดสินใจเลือกจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นประการสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัยจึงต้องมีประสิทธิภาพและทั้งถึงทุนแหล่งท่องเที่ยว

3. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกหลัก เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีรถโดยสาร ท่าเรือ ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสาร ที่ทันสมัย เป็นต้น โดยปกติแล้วรัฐจะเป็นผู้ลงทุนจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกสบายของประชาชนในท้องถิ่นหรือหากเป็นการลงทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นก็เป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์อย่างถาวร

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นสถานที่หรือบริการ ที่ส่วนใหญ่เอกชนจะเป็นจัดหาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปของการประกอบการทางธุรกิจ แต่ก็มีบริการของรัฐในบางส่วนด้วย ดังนี้

4.1 การคมนาคม เมื่อผู้ซื้อเดินทางมาบริการถึงที่ผลิต การคมนาคมขนส่งทั้งจากต่างประเทศ และภายในประเทศจะต้องสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยทั้ง 3 ทาง คือ ทางบกมีถนนที่พาหนะต่าง ๆ ผ่านเข้า-ออก ได้สะดวกหรือมีบริการรถไฟ ทางน้ำมีท่าเทียบเรือ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทางอากาศมีท่าอากาศยานที่ทันสมัย มีสายการบินมาลงมาก

4.2 พิธีการเข้าเมืองและบริการข่าวสาร มีการผ่อนคลากระเบียบพิธีการเข้าเมืองให้สะดวก รวดเร็วมีบริการ ให้ข่าวสาร บริการจองที่พัก บริการขนส่งผู้ที่พัก เป็นต้น

4.3 ที่พัก มีโรงแรมระดับต่าง ๆ ให้เลือก มีอัตราค่าที่พักเหมาะสมกับคุณภาพ สะอาด และมีบริการตามมาตรฐานสากล

4.4 ร้านอาหาร นอกจากจะมีอาหารให้เลือกหลายชนิดแล้วจะต้องถูกสุขลักษณะ มีบริการที่สุภาพ และมีกำหนดราคาที่เหมาะสม

5. สินค้าของที่ระลึก (Souvenirs) จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ กำหนดราคา รวมทั้งส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สวยงาม

6. การโฆษณาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation) เป็นปัจจัยสำคัญของการขยายตัวนักท่องเที่ยวทั้งจากต่างประเทศ และภายในประเทศ

7. ภาพลักษณ์ (Image) เป็นตัวกำหนดคณมนักท่องเที่ยว หากมีภาพลักษณ์ว่าเป็นดินแดนแห่งความฝันของนักท่องเที่ยวที่อุดมด้วยมรดกทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่งความเพลิดเพลินทั้งการจับจ่ายทั้งสินค้าพื้นเมืองและสินค้าปลอดอากร

ปัจจัยภายนอกที่สำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่

1. สถานะเศรษฐกิจและการเมืองของโลก มีส่วนสำคัญในการกำหนดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยว สถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวอ่อนตัวลง โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวระยะไกล เช่นเดียวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองในบางประเทศ อาจก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความไม่มั่นคง เป็นผลให้การเดินทางออกนอกประเทศชะลอตัวลง

ในระยะเวลาสั้นในทางตรงกันข้าม การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและสภาพความมั่นคงทางการเมืองจะเป็นตัวกระตุ้นกระแสการเดินทางให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง

2. ความนิยมในการท่องเที่ยว ในช่วงเวลาสามสิบกว่าปีที่ผ่านมา มีองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยให้รายได้ของครอบครัวสูงขึ้น ครอบครัวขนาดเล็กลง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในระบบประหยัดทำให้ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวจะมีวันตกต่ำลง トラบาทเท่าที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังสามารถจูงใจให้ผู้คนใช้จ่ายเงินเหลือใช้เพื่อการเดินทางท่องเที่ยว

3. การขยายเส้นทางคมนาคม โลกยุคใหม่ที่การคมนาคมขนส่งจะต้องรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดระบบเครือข่ายถนนเพื่อเชื่อมต่อเพื่อการเดินทางด้วยรถยนต์ที่มีความยืดหยุ่นสูงกว่าตารางการเดินทางรถไฟที่ค่อนข้างจำกัดและตายตัว ระบบการคมนาคมทางอากาศได้รับการพัฒนาทั้งในด้านของท่าอากาศยานเครื่องบิน และเส้นทางการบิน ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัด

4. การแลกเปลี่ยนนโยบายทางการเมือง ระบบคมนาคมขนส่งที่พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วทำให้อุณหภูมิโลกจะหดเล็กลง รัฐบาลของประเทศต่างให้ความสนใจของความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวและการเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งเป็นผลให้เกิดการแข่งขันทั้งในแง่ของการส่งเสริมการตลาด และการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประกอบกันเป็นแรงจูงใจให้เกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมายซึ่งส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะต่างกันบ้างคือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2525 : 8) สรุปความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้ จะเกิดมีองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุม โดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 24) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่นหมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

อุทัย หิรัญ โด (2553 : 2) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

หลักการปกครองท้องถิ่น

1. อาจมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบตามความแตกต่างของความเจริญ ประชากรหรือขนาดพื้นที่
2. ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง โดยสิทธินี้แบ่งเป็น 2 ประการ คือ
 - 3.1 สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น
 - 3.2 สิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่
4. มีองค์ที่จำเป็นในการบริหารและปกครองตนเอง คือองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ
5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

องค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ประการคือ (อุทัย หิรัญ โด. 2523 : 22)

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่าหากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่า การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลากหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองของตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่

3. การกระจายอำนาจหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคลจัดตั้งโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอนมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองท้องถิ่นสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการ ในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลางและไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

7. งบประมาณของตนเองมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้การจัดเก็บภาษีตามขอบเขต ที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทะนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลทั้งทางด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการ ดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบบ ประชาธิปไตยแก่ประชาชน

ความสำคัญของการปกครอง

1. การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิ และหน้าที่พลเมือง อันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

3. การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมี ประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ควรจะต้องพิจารณาถึงกำลังเงินกำลังงบประมาณ กำลังคน กำลังความสามารถของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และหน้าที่ความรับผิดชอบควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากเกินกว่าภาระ หรือเป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศ ก็ไม่ควรมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ เช่น งานทะเบียนที่ดิน การศึกษาในระดับอุดมศึกษา การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นดำเนินการมีข้อพิจารณาดังนี้

1. เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน สวนหย่อม สวนสาธารณะ การกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น
2. เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง
3. เป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ด้านนี้มีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นมาก เช่น การจัดให้มีหน่วยบริการทางสาธารณสุข จัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็กและคนชรา เป็นต้น
4. เป็นงานที่เกี่ยวกับพาณิชย์ท้องถิ่น เป็นงานที่หากปล่อยให้ประชาชนดำเนินการเอง อาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร จำเป็นต้องจัดให้มีโรงจมนำ การจัดตลาดและงานต่าง ๆ ที่มีรายได้ โดยสามารถเรียกค่าบริการจากประชาชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุกถิ่น อุณวิจิตร และคณะ (2549) ได้วิจัยเรื่อง ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีศักยภาพในการวางแผนในทุกด้าน โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านโครงสร้าง กฎหมายและยุทธศาสตร์ ด้านงบประมาณ ศักยภาพของบุคลากร ด้านผู้นำ ด้านที่มีความพร้อมรองลงมาคือด้านเครือข่าย และความพร้อมสนับสนุนด้านอื่น ๆ

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีศักยภาพระดับปานกลางเพียงสี่เรื่องคือ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของผู้นำ ความพร้อมของบุคลากรในการทำงาน

ร่วมกับชุมชนและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ศักยภาพด้านอื่น ๆ พบว่าอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

ด้านบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกเรื่อง แต่บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีบทบาทด้านการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการจัดกิจกรรม/ประเพณีสำหรับการท่องเที่ยว บทบาทที่มีอยู่ระดับน้อยคือ การบริการทางการท่องเที่ยว เช่น การจัดพาหนะ การจัดบริการเสริม

ด้านความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในการวางแผนพัฒนา กลไกการจัดการท่องเที่ยว โดยมีความต้องการพัฒนาคนในท้องถิ่นและการอนุรักษ์เป็นวัตถุประสงค์หลัก กลไกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ ผู้นำ ประชาชน และกลุ่ม/ชมรมต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้น้ำหนักกลไกด้านประชาชนมากที่สุด ผู้สนับสนุนภายนอกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดหวัง ๆ จากหน่วยงานของรัฐบาลมากที่สุด โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัด วิธีบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการร่วมมากที่สุด ความต้องการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นความต้องการในระยะปีแรก

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องศักยภาพบทบาทและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแยกตามสถานขององค์กรขนาดใหญ่ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล กับองค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับล่าง พบว่า ความเห็นของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไร ไม่มีนัยสำคัญทุกด้าน

สายรุ้ง ดิน โคกสูง (2549) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาหาดชบา ตำบลชบา อำเภอมะนัง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่าหลักการจัดการท่องเที่ยวของชาวบ้านมีโครงสร้างการบริหารที่ไม่ซับซ้อน โดยตั้งอยู่บนหลักของความโปร่งใสและยุติธรรมและเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเป็นเจ้าของร่วมกันในแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวสร้างรายได้และอาชีพแก่สมาชิกในชุมชน เสริมสร้างจิตสำนึกของชาวบ้านให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ส่วนชุมชนเองก็ได้รับประโยชน์ทางอ้อมจากการท่องเที่ยวในเรื่องของระบบสาธารณสุขปลอดภัยขั้นพื้นฐาน ได้รับการพัฒนา

แต่อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวก็ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนหลายด้าน อาทิ ส่งผลให้ค่าครองชีพของชาวบ้านสูงขึ้น รวมทั้งกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของชาวบ้าน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของชาวบ้านคือปัญหาที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ซึ่งจะเกิดน้ำท่วมทุกปีซึ่งเป็นเรื่องที่ชุมชนจะต้องเผชิญ ชาวบ้านได้ให้ข้อเสนอแนะและแนวโน้มในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในอนาคตว่า หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ จะทำให้การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่าการท่องเที่ยวภายในชุมชนยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ อาทิ ชุมชนสามารถพึ่งตนเองและก่อให้เกิดความเข้มแข็งขึ้นภายในชุมชน ซึ่งถ้าหากชาวบ้านได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากนักวิชาการ เช่น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านสามารถทำการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน เพื่อทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นต้นทุนหรือเป็นปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ จะทำให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

อภิวัฒน์ ภูริศวารักษ์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ศึกษาพื้นที่บ้านฝ่งท่า หมู่ 5 ตำบลวังกั๊พ อำเภอบราญบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่าชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการอนุรักษ์ บ้านฝ่งท่า พัฒนามาจากกลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน ซึ่งเกิดจากความคิดเห็นและการรวมกลุ่มของกันเองของชาวบ้าน และเพื่อให้การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสบความสำเร็จ จึงได้พัฒนารูปแบบเป็นการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่คนในชุมชนและนำมาซึ่ง แรงจูงใจในการให้ความร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชาวบ้าน การจัดโครงสร้างและการดำเนินงานของชมรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการอนุรักษ์บ้านฝ่งท่า จะมีลักษณะเรียบง่าย ไม่มีโครงสร้างที่ซับซ้อน เพื่อเข้าใจง่าย และเกิดความโปร่งใส อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม การบริหารจัดการแบ่งตามกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม ได้แก่ กิจกรรมเรือนำเที่ยวล่องแม่น้ำปราณ กิจกรรมที่พัก Home Stay และอุทยานวังมัจฉา มีการระดมทุนในการดำเนินกิจการจากชาวบ้าน และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกบ้าง การรับผลตอบแทน จะได้รับในลักษณะต่าง ๆ กัน ตามการมีส่วนร่วม เช่น ถ้าเป็นเจ้าของเรือนำเที่ยว จะได้รับค่าตอบแทนจากนักท่องเที่ยวโดยตรง แล้วหักเป็นเงินกองทุนของชมรม ส่วนกิจกรรม Home Stay และกิจกรรมอุทยานวังมัจฉา จะได้รับค่าตอบแทนจากเงินปันผล

ที่ได้ลงหุ้นไว้ การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนก่อให้เกิดผลกระทบในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ คือ มีอาชีพเสริม สร้างงาน และเป็นการกระจายรายได้ให้แก่ชุมชน มิติด้านสังคม และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการประชุมปรึกษาหารือกันภายในชุมชน สร้างความภูมิใจ และเกิดความสามัคคีภายในชุมชน มิติด้านสิ่งแวดล้อมเกิดความยั่งยืนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากคนในชุมชนจะมีส่วนได้รับผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดปัญหาของชุมชนเอง รวมถึงร่วมกันพิจารณาวิธีแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ดวงรัตน์ ชูวงศ์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาจากการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา มีประเด็นที่น่าสนใจ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขา แหล่งท่องเที่ยวเกาะคอเขาเป็นแหล่งที่มีกลุ่มใช้ประโยชน์ร่วมกันหลายกลุ่ม จึงทำให้ประสบปัญหา การบุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าสงวน เกิดการแผ้วถางป่าโดยชาวบ้านและนายทุนเกาะคอเขา เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวบนเกาะคอเขาจากนักท่องเที่ยว ปัญหาสภาพแวดล้อมถูกทำลายจากขยะ สิ่งปฏิกูลที่เกิดจากผู้ประกอบการธุรกิจและนักท่องเที่ยว และสภาพปัญหา ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะคอเขา ประกอบด้วย ด้านการตลาด การท่องเที่ยวของเกาะคอเขายังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร การบริหารจัดการเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยวการจัดการตลาดสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอ การปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายการท่องเที่ยว ยังไม่มีการประสานระหว่างเครือข่ายหรือกลุ่มที่เกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวมากพอ สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ทั้งโดยประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่ไม่รู้คุณค่าและความสำคัญของทรัพยากร และจากการศึกษาพบว่า ความต้องการในการท่องเที่ยวในชุมชนเกาะคอเขา มีความต้องการที่น่าสนใจ คือ ต้องการความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ความต้องการในการบริการ ความสะดวกสบาย ความต้องการในการบริการทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว และความต้องการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา มีด้วยกัน 6 แนวทาง คือ 1) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยว 2) แนวทางการส่งเสริมพัฒนาสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว 3) แนวทางการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว 4) แนวทางการส่งเสริมเพิ่มความสามารถในการบริการการท่องเที่ยวในชุมชน 5) แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และ 6) แนวทางการส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจชุมชน

ฐิติรัตน์ พุฒิเอกเจริญ (2554) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษากรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) การท่องเที่ยวชุมชนซึ่งก็คือการจัดการท่องเที่ยวโดยคนของชุมชนและใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก เพื่อประโยชน์และเป็นความจำเป็นเพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืน ดังนั้นรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการท่องเที่ยวชุมชนนี้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ความสามารถให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเนื่องจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชน 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มประชาชนและเจ้าหน้าที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรงนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน แต่ประชาชนยังไม่เข้าใจ จึงยังไม่ให้ความร่วมมือ ควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเพิ่มมากขึ้น 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานงบประมาณที่ส่งเสริมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนนั้น พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ ต้องมีการสรรหางบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเพิ่มเติม

ณัชชา ชัยวังเย็น (2554) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ยาว ส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทด้านการส่งเสริมและแนะนำในระดับมาก นอกนั้น บทบาทด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนา ด้านการวางแผน และบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านงบประมาณในระดับปานกลาง 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ยาว ส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทด้านการส่งเสริมและแนะนำ ด้านการวางแผนและบริหารจัดการ และด้านการพัฒนาในระดับปานกลาง นอกนั้นบทบาทด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านงบประมาณในระดับน้อยตามลำดับ ด้านสภาพปัญหาอุปสรรคของเทศบาลตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ จำแนกได้ดังนี้ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ยาวส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระดับปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับมาก ได้แก่ ปัญหาการพัฒนาและการจัดหาสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้แก่ชุมชนที่มีการจัดการโฮมสเตย์

เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึง ขาดการประสานแผนระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น
2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ยาวส่วนใหญ่
เห็นว่าสภาพปัญหาของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ ด้านการส่งเสริม
การตลาดและการประชาสัมพันธ์ในระดับมาก รองลงมาด้านการบริหารจัดการและบริการ และด้าน
ความปลอดภัยมีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้าน
ที่พักมีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี้จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเชิงปริมาณจะใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ดังนั้นในบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลัก คือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
2. การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในพื้นที่ตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด รวมทั้งหมด 2,084 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอเกาะช้าง, 2552 : 8)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม (Sampling Error)

- ความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้ = + 5%

- ความเชื่อมั่นในการสุ่มน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ คือ ความเชื่อมั่นในการสุ่ม 95 %

แทนค่า

$$n = \frac{2,084}{1 + 2,084(0.05)^2}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{2,084}{1 + 5.21} \\
 &= \frac{2,084}{6.21} \\
 &= 335.5877 \approx 336
 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 336 คน

ส่วนเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sample Technique) ให้ได้รายชื่อตามกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage Sampling) คือ ขั้นที่ 1 จะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ สัดส่วน (Proportional Random Sampling) และขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบ (Systematic Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ในการสุ่มแบบสัดส่วนจะพิจารณาสัดส่วนของตัวอย่างจำแนกตามหน่วยเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้จะใช้หลักการแบ่งสัดส่วนตามการเทียบบัญชีรายชื่อ

$$\text{สูตร} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เขตเลือกตั้งที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านบางเป้า	415	67
2	บ้านสลักเพชร	554	89
3	บ้านแจ็กแป้	371	60
4	บ้านสลักคอก	331	53
5	บ้านสลักเพชรเหนือ	413	67
รวมทั้งหมด		2,084	336

ขั้นที่ 2 การสุ่มเชิงระบบจะพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง/หน่วยเลือกตั้ง โดยแบ่งออกตามช่วงเท่า (Interval) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} &= \frac{\text{จำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้ง}}{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเขตเลือกตั้งนั้น}} \\ &= \frac{2,084}{67} \\ &= 31.1044 \approx 31 \end{aligned}$$

สรุปการสุ่มเชิงระบบจะใช้พิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยแบ่งออกเป็นช่วงเท่า ลำดับที่ 1, 32, 63, 94, 125, ...

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้าง ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่

ชื่อ - สกุล	สถานภาพ
1. รศ.ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ	ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ
2. รศ.ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย
3. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์	ผู้เชี่ยวชาญด้านท้องถิ่น

โดยการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้ทั้ง 3 ท่านตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ นำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การทดสอบความเที่ยง (Reliability) จะใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับระดับบทบาทตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับระดับบทบาทที่เป็นจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - Ended) และเลือกตอบ (Check - List) เกี่ยวกับระดับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด (Open - Ended) เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลและตัวแปรกำหนด (ตัวแปรต้น) จะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แล้วนำเสนอในรูปตารางความเรียง

2. การวิเคราะห์ตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

สำหรับการวัดเกณฑ์บทบาทที่ทำจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามสร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนต่อบทบาทที่ทำจริง	ระดับคะแนน
บทบาทที่ทำจริงมากที่สุด	5
บทบาทที่ทำจริงมาก	4
บทบาทที่ทำจริงปานกลาง	3
บทบาทที่ทำจริงค่อนข้างน้อย	2
บทบาทที่ทำจริงน้อยที่สุด	1

ในการตีความช่วงค่าเฉลี่ยจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.50 - 5.00 แสดงว่ามีบทบาทมากที่สุด

คะแนนระหว่าง 3.50 - 4.49 แสดงว่ามีบทบาทมาก

คะแนนระหว่าง 2.50 - 3.49 แสดงว่ามีบทบาทปานกลาง

คะแนนระหว่าง 1.50 - 2.49 แสดงว่ามีบทบาทค่อนข้างน้อย

คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.49 แสดงว่ามีบทบาทน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนต่อบทบาทที่คาดหวัง ระดับคะแนน

มีความคาดหวังมากที่สุด 5

มีความคาดหวังมาก 4

ปานกลางมีความคาดหวัง 3

มีความคาดหวังค่อนข้างน้อย 2

ความคาดหวังน้อยที่สุด 1

ในการตีความช่วงค่าเฉลี่ยจะแบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนระหว่าง 4.50 - 5.00 แสดงว่ามีความคาดหวังมากที่สุด

คะแนนระหว่าง 3.50 - 4.49 แสดงว่ามีความคาดหวังมาก

คะแนนระหว่าง 2.50 - 3.49 แสดงว่ามีความคาดหวังกลาง

คะแนนระหว่าง 1.50 - 2.49 แสดงว่ามีความคาดหวังค่อนข้างน้อย

คะแนนระหว่าง 1.00 - 1.49 แสดงว่ามีความคาดหวังน้อยที่สุด

การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) เป็นการใช้แนวสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ (Key-informants)

ชื่อ - สกุล

สถานภาพในการให้ข้อมูล

1. นางพัชรินทร์ ผลกาจ

ประธานชมรมนำเที่ยวพื่นบ้านสลักคอก

2. นางสาวจรรยา กิตติวิริยะวงษ์

รองนายก อบต.เกาะช้างใต้

3. นายจักรกฤษณ์ สลักเพชร

นายก อบต.เกาะช้างใต้

2. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในที่นี้ หมายถึง ประสบการณ์จากการสังเกตที่ได้จากการร่วมทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้วิจัยได้มีโอกาสทำงานที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด เป็นเวลา 6 ปี ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ และปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้จะใช้รูปแบบ ดังนี้ (ระบุเฉพาะที่เลือกใช้ในงานวิจัย)

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ โดยวิธีการที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการตรวจสอบด้านข้อมูล คือ

1. วิธีการตรวจสอบด้านแหล่งเวลา กล่าวคือ เป็นการตรวจสอบข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่างกัน เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้น มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

2. วิธีการตรวจสอบด้านสถานที่ จะเป็นการตรวจสอบในลักษณะที่ว่า หากข้อมูลที่ได้รับนั้น ได้รับจากต่างสถานที่กัน ข้อมูลเหล่านั้นจะมีลักษณะอย่างไรบ้าง

3. วิธีการตรวจสอบด้านบุคคล จะเป็นการตรวจสอบว่าถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลที่ได้รับในประเด็นเดียวกันจะมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทในเชิงปริมาณนั้น พิจารณาผลการวิเคราะห์ออกมาเป็น 5 ระดับ คือ

1. มีความสอดคล้องมากหรือขัดแย้งน้อย
2. มีความสอดคล้องค่อนข้างมากหรือขัดแย้งค่อนข้างน้อย
3. มีความสอดคล้องปานกลางหรือขัดแย้งปานกลาง
4. มีความสอดคล้องค่อนข้างน้อยหรือขัดแย้งค่อนข้างมาก
5. มีความสอดคล้องน้อยหรือขัดแย้งมาก

ในการเปรียบเทียบระหว่าง 2 บทบาท ใช้การประมวลค่าออกเป็น 5 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย และ น้อย ดังนั้นบทบาทที่เปรียบเทียบกัน จึงอาจเหมือนกัน หรือแตกต่างกันได้ ออกเป็น 5 ช่วง คือ เปรียบเทียบแล้วไม่แตกต่าง แตกต่างกัน 1 ช่วง แตกต่างกัน 2 ช่วง แตกต่างกัน 3 ช่วง และแตกต่างกัน 4 ช่วง ดังนั้น เกณฑ์ในการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างบทบาทจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบ

การตีความ

ไม่แตกต่าง

มีความสอดคล้องมากหรือขัดแย้งน้อย

แตกต่างกัน 1 ช่วง	มีความสอดคล้องค่อนข้างมากหรือขัดแย้งค่อนข้างน้อย
แตกต่างกัน 2 ช่วง	มีความสอดคล้องปานกลางหรือขัดแย้งปานกลาง
แตกต่างกัน 3 ช่วง	มีความสอดคล้องค่อนข้างน้อยหรือขัดแย้งค่อนข้างมาก
แตกต่างกัน 4 ช่วง	มีความสอดคล้องน้อยหรือขัดแย้งมาก

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การตีความเนื้อหา สาระหลัก (Thematic Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การตีความหมาย กล่าวคือ ผู้วิจัยจะพยายามทำความเข้าใจและพยายามอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อมูลที่ได้ทั้งจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานำเสนอผลการศึกษา เรื่อง การประเมินบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ถูกละเลยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	=	กลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ย
S.D.	=	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

ตอนที่ 2 บทบาทที่ประชาชนคาดหวังต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตอนที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้

ตอนที่ 4 บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตอนที่ 6 มาตรการและแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำแนกตามเพศ (n = 336)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	130	38.70
หญิง	206	61.30
รวม	336	100.00

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 206 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.30 และเพศชาย จำนวน 130 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.70

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (n = 336)	ร้อยละ
18 - 39 ปี	173	51.50
40 - 59 ปี	129	38.40
60 ปีขึ้นไป	34	10.10
รวม	336	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 18 - 39 ปี จำนวน 173 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.50 และอายุ 40 - 59 ปี จำนวน 129 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.40

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน (n = 336)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษาเรียนหนังสือ	16	4.80
ประถมศึกษา	160	47.60
มัธยมศึกษา/ปวช.	115	34.20
ปวส./อนุปริญญา	15	4.50
ปริญญาตรี	26	7.70
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	4	1.20
รวม	336	100.00

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 47.60 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 34.20 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่ได้เรียนหนังสือ ปวส./อนุปริญญา สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.70, 4.80, 4.50 และ 1.20 ตามลำดับ

ตาราง 5 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (n = 336)	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	79	23.50
รับจ้างทั่วไป	65	19.30
ค้าขาย	72	21.40
ข้าราชการ/ลูกจ้าง/รัฐวิสาหกิจ	14	4.20
พนักงานเอกชน	5	1.50
ธุรกิจส่วนตัว	39	11.60
แม่บ้าน	27	8.00
อื่น ๆ	35	10.40
รวม	336	100.00

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.50 รองลงมาประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 72 ราย ร้อยละ 21.40 และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ธุรกิจส่วนตัวอื่น ๆ ข้าราชการ/ลูกจ้างราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 19.30, 11.60, 10.40, 4.20, และ 1.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 บทบาทที่ประชาชนคาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบทบาทที่คาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำแนกรายด้าน และผลเฉลี่ยรวม ($n = 336$)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค	3.60	0.87	คาดหวังมาก	4
2. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	3.60	0.92	คาดหวังมาก	3
3. ด้านการวางแผนและการจัดการ	3.62	0.97	คาดหวังมาก	2
4. ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์	3.75	1.04	คาดหวังมาก	1
รวม	3.64	0.95	คาดหวังมาก	

จากตาราง 6 พบว่า ผลการสำรวจความคาดหวังบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังโดยภาพรวม อยู่ในระดับคาดหวังมาก ($\bar{X} = 3.64$)

และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ได้แก่ ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการจัดการ ($\bar{X} = 3.62$) ด้านการบริการการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.60$) และด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบทบาทที่คาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำแนกรายด้านแหล่งท่องเที่ยว (n = 336)

ประเด็น ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การจัดสร้างและซ่อมแซมถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	4.00	1.04	คาดหวังมาก	3
2. การจัดให้มีป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	4.04	1.04	คาดหวังมาก	2
3. การจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่างเหมาะสม	3.53	1.17	คาดหวังมาก	8
4. การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ	3.72	1.03	คาดหวังมาก	6
5. การจัดเก็บขยะมูลฝอย	3.77	1.03	คาดหวังมาก	4
6. การจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว	3.36	1.18	คาดหวังมาก	10
7. การจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะบริเวณจุดเสี่ยงอย่างเหมาะสม	4.09	1.28	คาดหวังมาก	1
8. การจัดระบบน้ำประปา	3.75	1.23	คาดหวังมาก	5
9. มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.70	1.06	คาดหวังมาก	7
10. การจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงามและเหมาะสม	3.38	1.20	คาดหวังปานกลาง	9
11. การปรับปรุงทางเดินเท้า	3.36	1.19	คาดหวังกลาง	11
12. การจัดที่จอดรถของนักท่องเที่ยว	3.25	1.15	คาดหวังปานกลาง	12
13. การควบคุมจราจร	3.22	1.17	คาดหวังปานกลาง	13
14. การเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่	3.16	1.26	คาดหวังปานกลาง	14
รวม	3.60	0.87	คาดหวังมาก	

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 7 พบว่า ผลการสำรวจความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีความคาดหวังบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับคาดหวังมาก ($\bar{X} = 3.60$)

และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ได้แก่ การจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะบริเวณจุดเสี่ยงอย่างเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดให้มีป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว การจัดสร้างและซ่อมแซมถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว การจัดเก็บขยะมูลฝอย การจัดระบบน้ำประปา การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ การปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว การจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่างเหมาะสม การจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงามและเหมาะสม การจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว การปรับปรุงทางเดินเท้า การจัดที่จอดรถของนักท่องเที่ยว การควบคุมจรรยาบรรณ และการเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการบริการการท่องเที่ยว (n = 336)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
ด้านการบริการการท่องเที่ยว				
1. การตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวภายในตำบล	3.52	1.20	คาดหวังมาก	5
2. การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว	3.61	1.19	คาดหวังมาก	2
3. การจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้น	3.56	1.10	คาดหวังมาก	4
4. การจัดทำป้ายเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย	3.90	1.19	คาดหวังมาก	1
5. การจัดให้มีสินค้า OTOP จำหน่าย	3.52	1.10	คาดหวังมาก	6
6. การจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม	3.50	1.08	คาดหวังมาก	7
7. การจัดหาที่พักของนักท่องเที่ยว	3.57	1.01	คาดหวังมาก	3
รวม	3.60	0.92	คาดหวังมาก	

จากตาราง 8 พบว่า ผลการสำรวจความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีความคาดหวังบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการบริการแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับคาดหวังมาก ($\bar{X} = 3.60$)

และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำ

ป้ายเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย รองลงมาคือ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย ประจำแหล่งท่องเที่ยว การจัดหาที่พักของนักท่องเที่ยว การจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้น การตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวภายในตำบล การจัดให้มีสินค้า OTOP จำหน่าย และการจัดให้มีร้านอาหาร และเครื่องดื่ม ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการวางแผน และการจัดการ (n = 336)

ประเด็น ด้านการวางแผนและการจัดการ	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.65	1.11	คาดหวังมาก	3
2. การจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชน	3.55	1.10	คาดหวังมาก	8
3. การมีแผนงานและโครงการเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.61	1.01	คาดหวังมาก	5
4. การประสานแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชน กับหน่วยงานอื่น	3.67	1.06	คาดหวังมาก	2
5. การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.59	1.13	คาดหวังมาก	6
6. การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มจัดตั้ง เป็นชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	3.68	1.08	คาดหวังมาก	1
7. การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.58	1.16	คาดหวังมาก	7
8. การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง	3.63	1.13	คาดหวังมาก	4
รวม	3.56	1.10	คาดหวังมาก	

จากตาราง 9 พบว่า ผลการสำรวจความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีความคาดหวัง
บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการวางแผน
และการจัดการ กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับคาดหวังมาก ($\bar{X} = 3.68$)

และเมื่อพิจารณาตามรายละเอียด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในบทบาทของ
องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุน
ให้ประชาชนรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวท้องถิ่น รองลงมาคือ การประสาน
แผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับหน่วยงานอื่น การจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อกำหนด
ทิศทางการบริหารจัดการ การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว
โดยตรงมีแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับ
การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และ
การจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการโฆษณา
และการประชาสัมพันธ์ (n = 336)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์				
1. การจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำ แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	3.81	1.08	คาดหวังมาก	1
2. การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทาง การท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่ เชื่อมโยง	3.72	1.12	คาดหวังมาก	2
3. การจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว ทางสื่อวิทยุกระจายเสียง	3.71	1.18	คาดหวังมาก	3
รวม	3.75	1.04	คาดหวังมาก	

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 10 พบว่า ผลการสำรวจความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีความคาดหวัง
บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการโฆษณา
และการประชาสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังโดยภาพรวมอยู่ในระดับคาดหวังมาก
($\bar{X} = 3.75$)

และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น รองลงมาคือ การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทาง การท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่ และการจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียงตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้

ตาราง 11 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ (N = 37)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	23	62.20
หญิง	14	37.80
รวม	37	100.00

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.20 และเพศหญิง จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.80

ตาราง 12 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประจำแนกตามอายุ (N = 37)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 39 ปี	19	51.40
40 - 59 ปี	18	48.60
60 ปีขึ้นไป	0	0.00
รวม	37	100.00

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 18 - 39 ปี จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.40 และอายุ 40 - 59 ปี จำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.60

ตาราง 13 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา (N = 37)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	5	13.50
มัธยมศึกษา/ปวช.	13	35.10
ปวส./อนุปริญญา	4	10.80
ปริญญาตรี	12	32.40
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	3	8.10
รวม	37	100.00

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.10 รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.40 และสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.50 จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.10 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำแนกรายด้าน และผลเฉลี่ยรวม (N = 37)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค	3.00	0.81	มีบทบาทมาก	4
2. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	3.37	0.65	มีบทบาทมาก	1
3. ด้านการวางแผนและการจัดการ	3.16	0.76	มีบทบาทมาก	2
4. ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์	3.05	0.78	มีบทบาทมาก	3
รวม	3.14	0.75	มีบทบาทมาก	

จากตาราง 14 พบว่า ผลการสำรวจพบทบทวนที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวม อยู่ในระดับมีบทบาทมาก ($\bar{X} = 3.14$)

และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริการการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.37$) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการจัดการ ($\bar{X} = 3.16$) ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.05$) และ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริง ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำแนกรายด้าน แหล่งท่องเที่ยว (N = 37)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค				
1. การจัดสร้างและซ่อมแซมถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	3.76	1.19	มีบทบาทมาก	1
2. การจัดให้มีป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	3.57	1.09	มีบทบาทมาก	4
3. การจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่างเหมาะสม	3.00	1.00	มีบทบาทปานกลาง	7
4. การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ	3.68	1.03	มีบทบาทมาก	3
5. การจัดเก็บขยะมูลฝอย	3.70	1.27	มีบทบาทมาก	2
6. การจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว	2.49	1.02	มีบทบาทค่อนข้างน้อย	11
7. การจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะบริเวณจุดเสี่ยงอย่างเหมาะสม	3.05	1.18	มีบทบาทปานกลาง	6
8. การจัดระบบน้ำประปา	3.08	1.16	มีบทบาทปานกลาง	5
9. มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.00	1.08	มีบทบาทปานกลาง	8
10. การจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงามและเหมาะสม	2.43	1.01	มีบทบาทค่อนข้างน้อย	13
11. การปรับปรุงทางเดินเท้า	2.46	0.99	มีบทบาทค่อนข้างน้อย	12

ตาราง 15 (ต่อ)

ประเด็น ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
12. การจัดที่จอดรถของนักท่องเที่ยว	2.62	1.01	มีบทบาทปานกลาง	9
13. การควบคุมจราจร	2.62	1.06	มีบทบาทปานกลาง	10
14. การเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่	2.40	1.17	มีบทบาทค่อนข้างน้อย	14
รวม	3.00	0.81	มีบทบาทปานกลาง	

จากตาราง 15 พบว่า ผลการสำรวจบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$)

และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงมากที่สุด ได้แก่ การจัดสร้างและซ่อมแซมถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดเก็บขยะมูลฝอย การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ การจัดให้มีป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว การจัดระบบน้ำประปา การจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะบริเวณจุดเสี่ยงอย่างเหมาะสม การจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่างเหมาะสม มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว การจัดที่จอดรถของนักท่องเที่ยว การควบคุมจราจร การจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว การปรับปรุงทางเดินเท้า การจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงามและเหมาะสม การเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ตามลำดับ

ในการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภคที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนซึ่งผลการศึกษามีข้อค้นพบว่า มีบทบาทค่อนข้างน้อยอยู่ 4 ประเด็นนั้น จากข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ (จักรกฤษณ์ สลักเพชร. สัมภาษณ์. 2558) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ควรมีการศึกษาและเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีการบริหารจัดการโดยชุมชน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความหลากหลายในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว

2. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ ควรมีการจัดผู้มประตู่ทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงามและเหมาะสมกับบริบทของสถานที่แหล่งท่องเที่ยว

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ควรจะได้มีการศึกษาในเชิงวิชาการเกี่ยวกับการปรับปรุงทางเดินเท้าให้มีความสะดวกและเหมาะสม เช่น ทางเดินเท้าที่คูขนานระหว่างถนนรถวิ่งกับถนนคนเดิน ทางเดินเท้าเพื่อเข้าชมบรรยากาศน้ำตกคีรีเพชร เป็นต้น

4. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ควรจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ทั้งนี้อาจรวมไปถึงการสร้างห้องน้ำที่ควบคู่ไปกับการสร้างศาลาที่พักด้วย

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการบริการการท่องเที่ยว (N = 37)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
ด้านการบริการการท่องเที่ยว				
1. การตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในตำบล	2.62	0.92	มีบทบาทปานกลาง	6
2. การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว	2.46	0.77	มีบทบาทปานกลาง	7
3. การจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้น	3.40	0.64	มีบทบาทปานกลาง	5
4. การจัดทำป้ายเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย	3.46	0.87	มีบทบาทปานกลาง	4
5. การจัดให้มีสินค้า OTOP จำหน่าย	3.98	1.01	มีบทบาทมาก	1
6. การจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม	3.78	1.00	มีบทบาทมาก	3
7. การจัดหาที่พักของนักท่องเที่ยว	3.89	0.97	มีบทบาทมาก	2
รวม	3.37	0.65	มีบทบาทปานกลาง	

จากตาราง 16 พบว่า ผลการสำรวจบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการบริการแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ได้แก่ การจัดให้มีสินค้า

OTOP จำหน่าย รองลงมาคือ การจัดหาที่พักของนักท่องเที่ยว การจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม จัดทำป้ายเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย การจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้น การตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ภายในตำบล และการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

ในการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นด้านการบริการการท่องเที่ยวที่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชน ซึ่งผลการศึกษามีข้อค้นพบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 4 ประเด็นนั้น จากข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ (จักรกฤษณ์ สลักเพชร. สัมภาษณ์. 2558) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ ดังนี้

1. ภายใต้อาณัติปัจจุบันที่ประเทศไทยมีการปกครองภายใต้รัฐบาลทหาร มีอำนาจ เปิดเสรีในการบริหารราชการแผ่นดิน และมีมาตรการขั้นสูงสุดในการปราบปรามปัญหาอาชญากรรม รูปแบบต่าง ๆ ถึงกระนั้นก็ตามในบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวของเกาะช้าง ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับ อาชญากรรมอยู่เนื่อง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่นักท่องเที่ยวถูกทำร้ายและโจรกรรมทรัพย์สิน ดังนั้นสถานี่ตำรวจภูธรเกาะช้างควรร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ในการเพิ่ม เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อป้องกันการเกิดเหตุอาชญากรรม กับนักท่องเที่ยวขึ้นมาอีกในอนาคต อันเป็นการทำลายภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

2. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ควรจัดให้มีศูนย์บริการการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น เช่น การประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งอาหาร สถานพยาบาล และข้อมูลสารสนเทศอื่น ๆ เป็นต้น

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ควรประสานความร่วมมือไปยังโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพชุมชน เพื่อจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้นสำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทาง มาท่องเที่ยวได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจรวมไปถึงการสร้างเครือข่ายในลักษณะ Call Center รวมถึงช่องทางสื่อสารอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อประสานงานได้สะดวก เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก เป็นต้น

4. การจัดการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝนหรือการท่องเที่ยวในช่วงปกติ องค์การบริหารส่วนตำบล เกาะช้างใต้ควรปรับปรุงป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย เช่น ป้ายเตือนน้ำท่วมถนน ป้ายเตือนสัตว์ป่า เป็นต้น

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการวางแผน และการจัดการ (N = 37)

ประเด็น ด้านการวางแผนและการจัดการ	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการ ท้องถิ่นโดยชุมชน	2.84	1.01	มีบทบาทปานกลาง	8
2. การจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับ การท้องถิ่นโดยชุมชน	2.91	0.89	มีบทบาทปานกลาง	7
3. การมีแผนงานและ โครงการเกี่ยวกับ การท้องถิ่นโดยชุมชน	2.92	0.86	มีบทบาทปานกลาง	5
4. การประสานแผนการท้องถิ่น โดยชุมชนกับหน่วยงานอื่น	2.97	0.90	มีบทบาทปานกลาง	4
5. การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ท้องถิ่นโดยชุมชน	2.92	0.80	มีบทบาทปานกลาง	6
6. การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่ม จัดตั้งเป็นชมรมเกี่ยวกับการท้องถิ่น ในท้องถิ่น	3.78	1.11	มีบทบาทมาก	1
7. การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรม เกี่ยวกับการท้องถิ่น	3.54	1.04	มีบทบาทมาก	2
8. การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นด้านการท้องถิ่นโดยตรง	3.38	0.98	มีบทบาทปานกลาง	3
รวม	3.16	0.76	มีบทบาทปานกลาง	

จากตาราง 17 พบว่า ผลการสำรวจบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล เกาะช้างใต้ที่มีต่อการท้องถิ่นโดยชุมชน ด้านการวางแผนและการจัดการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$)

และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท้องถิ่นโดยชุมชนมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนให้

ประชาชนรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น รองลงมาคือ การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง การประสานแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับหน่วยงานอื่น การมีแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามลำดับ

ในการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นด้านการวางแผนและการจัดการที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งผลการศึกษามีข้อค้นพบว่ามีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 6 ประเด็นนั้น จากข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ (จรรยา กิตติวิระยะวงษ์. สัมภาษณ์. 2558) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ควรจัดให้มีเวทีชี้แจงให้ความรู้และทำความเข้าใจร่วมกันจากทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อการดำเนินการ
2. เพื่อให้การกำหนดทิศทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลเกาะช้างได้เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันมีผลทำให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนสู่นอนาคต ควรมีการจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้อุตสาหกรรมมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งมีองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้เป็นองค์กรขับเคลื่อน
3. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผนวกกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการท่องเที่ยวในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตราด ควรจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับผู้นำชุมชน ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวที่มีแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างเด่นชัดและเป็นรูปธรรม
5. คณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลเกาะช้างได้ ควรมีการบูรณาการทางเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยมีการประสานแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับหน่วยงานอื่น ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวางรากฐานการท่องเที่ยวในระยะยาว รวมไปถึงการร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวที่หลากหลาย

6. การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการท่องเที่ยวให้เป็นสากล

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามด้านการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ (N = 37)

ประเด็น	\bar{X}	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์				
1. การจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	3.38	0.98	มีบทบาทปานกลาง	1
2. การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทาง การท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่ เชื่อมโยง	3.30	0.94	มีบทบาทปานกลาง	2
3. การจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียง	2.94	0.93	มีบทบาทปานกลาง	3
รวม	2.99	0.81	มีบทบาทปานกลาง	

จากตาราง 18 พบว่า ผลการสำรวจบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$)

และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น รองลงมาคือ การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทาง การท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่เชื่อมโยง และการจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียงตามลำดับ

ในการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งผลการศึกษามีข้อค้นพบว่ามีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางนั้น ข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ (จรรยา กิตติวิระยะวงษ์.

สัมภพณ. 2558) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางและมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ ได้แก่ จัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียง จัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทางท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่เชื่อมโยง และจัดทำเว็บไซต์เพื่อนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้หากกรณีการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ หรือตั้งไว้แต่ไม่เพียงพอ ควรจะได้รับการประสานขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินการช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องนี้

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตาราง 19 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็น	ความคาดหวัง	การปฏิบัติจริง	ผลการวิเคราะห์
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค	มาก	ปานกลาง	จัดแอ้งค่อนข้างน้อย
2. ด้านการบริการการท่องเที่ยว	มาก	ปานกลาง	จัดแอ้งค่อนข้างน้อย
3. ด้านการวางแผนและการจัดการ	มาก	ปานกลาง	จัดแอ้งค่อนข้างน้อย
4. ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์	มาก	ปานกลาง	จัดแอ้งค่อนข้างน้อย
รวม	มาก	ปานกลาง	จัดแอ้งค่อนข้างน้อย

จากตาราง 19 เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนพบว่า โดยภาพรวมนั้นมีความจัดแอ้งค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ในขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

ตาราง 20 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค

ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค	ความคาดหวัง	การปฏิบัติจริง	ผลการวิเคราะห์
1. การจัดสร้างและซ่อมแซมถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
2. การจัดให้มีป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
3. การจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่างเหมาะสม	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
4. การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
5. การจัดเก็บขยะมูลฝอย	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
6. การจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว	มาก	ค่อนข้างน้อย	ขัดแย้งปานกลาง
7. การจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะบริเวณจุดเสี่ยงอย่างเหมาะสม	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
8. การจัดระบบน้ำประปา	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
9. มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
10. การจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงามและเหมาะสม	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
11. การปรับปรุงทางเดินเท้า	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
12. การจัดที่จอดรถของนักท่องเที่ยว	ปานกลาง	ปานกลาง	สอดคล้องมาก
13. การควบคุมจราจร	ปานกลาง	ปานกลาง	สอดคล้องมาก
14. การเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
รวม	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย

จากตาราง 20 เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านแหล่งท่องเที่ยวและ

สาธารณูปโภคพบว่า โดยภาพรวมนั้นมีความขัดแย้งค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ในขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

ตาราง 21 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านบริการการท่องเที่ยว

ด้านการบริการการท่องเที่ยว	ความคาดหวัง	การปฏิบัติจริง	ผลการวิเคราะห์
1. การตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ภายในตำบล	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
2. การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา ความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
3. การจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้น	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
4. การจัดทำป้ายเตือนจุดที่อาจเกิด อันตราย	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
5. การจัดให้มีสินค้า OTOP จำหน่าย	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
6. การจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
7. การจัดหาที่พักของนักท่องเที่ยว	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
รวม	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย

จากตาราง 21 เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านบริการการท่องเที่ยว โดยภาพรวมนั้นมีความขัดแย้งค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ในขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 22 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการวางแผนและการจัดการ

ด้านการวางแผนและการจัดการ	ความคาดหวัง	การปฏิบัติจริง	ผลการวิเคราะห์
1. การจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
2. การจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
3. การมีแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
4. การประสานแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับหน่วยงานอื่น	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
5. การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
6. การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
7. การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	มาก	มาก	สอดคล้องมาก
8. การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
รวม	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 22 เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการวางแผนและการจัดการ โดยภาพรวมนั้นมีความขัดแย้งค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ในขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงของ

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

ตาราง 23 เปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

ด้านการโฆษณา และการประชาสัมพันธ์	ความคาดหวัง	การปฏิบัติจริง	ผลการวิเคราะห์
1. การจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำ แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
2. การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทาง การท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น และพื้นที่เชื่อมโยง	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
3. การจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว ทางสื่อวิทยุกระจายเสียง	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย
รวม	มาก	ปานกลาง	ขัดแย้งค่อนข้างน้อย

จากตาราง 23 เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมนั้นมีความขัดแย้งค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ในขณะที่บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 5 นี้ จะแบ่งหัวข้อการเสนอออกเป็น 5 หัวข้อใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาแนวทางและมาตรการพัฒนาบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในพื้นที่ตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด รวมทั้งหมด 2,084 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอเกาะช้าง. 2552 : 8)
 - 1.2 ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด จำนวนทั้งสิ้น 336 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

โดยการทดสอบเครื่องมือที่จะใช้การทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ให้ทั้ง 3 ท่านตรวจสอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ นำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การทดสอบความเที่ยง (Reliability) จะใช้การทดลองไปเก็บแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยการหาค่าเฉลี่ยความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับระดับบทบาทตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับระดับบทบาทที่เป็นจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close - ended) และเลือกตอบ (Check - list) เกี่ยวกับระดับบทบาทที่คาดหวังของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งหมด 5 ระดับ 4 ด้าน

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด (Open - ended) เกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลและตัวแปรกำหนด (ตัวแปรต้น) จะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางความเรียง

3.2 การวิเคราะห์ตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษานี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

สำหรับการวัดเกณฑ์บทบาทที่แท้จริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ

การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ

การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) เป็นการใช้นวสัมภาษณ์เจาะลึก โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ (Key-informants)

1.2 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในที่นี้ หมายถึง ประสบการณ์จากการสังเกตที่ได้จากการร่วมทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ผู้วิจัยได้มีโอกาสทำงานที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด เป็นเวลา 6 ปี ในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ธุรการ และปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

2. การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้จะใช้รูปแบบ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ โดยวิธีการที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการตรวจสอบด้านข้อมูล คือ

2.1 วิธีการตรวจสอบด้านแหล่งเวลา กล่าวคือ เป็นการตรวจสอบข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่างกัน เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รับในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้น มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

2.2 วิธีการตรวจสอบด้านสถานที่ เป็นการตรวจสอบในลักษณะที่ว่า หากข้อมูลที่ได้รับนั้น ได้รับจากต่างสถานที่กัน ข้อมูลเหล่านั้นจะมีลักษณะอย่างไรบ้าง

2.3 วิธีการตรวจสอบด้านบุคคล เป็นการตรวจสอบว่าถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลที่ได้รับในประเด็นเดียวกันจะมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทในเชิงปริมาณนั้น พิจารณาผลการวิเคราะห์ออกมาเป็น 5 ระดับ

ในการเปรียบเทียบระหว่าง 2 บทบาท พบว่า เราใช้การประมวลค่า ออกเป็น 5 ระดับ คือ มาก ค่อนข้างมาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย และน้อย ดังนั้นบทบาทที่เปรียบเทียบกัน จึงอาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ ออกเป็น 5 ช่วง คือ เปรียบเทียบแล้ว ไม่แตกต่าง แตกต่างกัน 1 ช่วง แตกต่างกัน 2 ช่วง แตกต่างกัน 3 ช่วง และแตกต่างกัน 4 ช่วง

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การตีความเนื้อหา สาระหลัก (Thematic Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การตีความหมาย กล่าวคือ ผู้วิจัยพยายามทำความเข้าใจ และพยายามอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากข้อมูลที่ได้ ทั้งจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตาราง จากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนพบว่า มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมอยู่ในระดับที่มีบทบาทปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) และเมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงด้านการบริการการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.37$) มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการจัดการ ($\bar{X} = 3.16$) ด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.05$) และด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาผลการศึกษาที่จำแนกประเด็นเป็นรายด้านของแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบดังต่อไปนี้ ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริง เรื่องการจัดสร้างและซ่อมแซมถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดเก็บขยะมูลฝอย การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ การจัดให้มีป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว การจัดระบบน้ำประปา การจัดให้มีระบบไฟฟ้า

ส่องสว่างสาธารณะบริเวณจุดเสี่ยงอย่างเหมาะสม การจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่างเหมาะสม การปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว การจัดที่จอดรถของนักท่องเที่ยว การควบคุมจราจร การจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว การปรับปรุงทางเดินเท้า การจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงาม และเหมาะสม และการเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ตามลำดับ

ในท่วงทำนองเดียวกันด้านการบริการท่องเที่ยวพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน เรื่องการจัดให้มีสินค้า OTOP จำหน่ายมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดหาที่พักของนักท่องเที่ยว การจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม การจัดทำป้ายเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย การจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้น การตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวภายในตำบล และการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

ขณะที่ผลการศึกษาด้านการวางแผนและการจัดการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน เรื่องการสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง การประสานแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับหน่วยงานอื่น การมีแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตามลำดับ

และเมื่อหันไปพิจารณาผลการศึกษาในประเด็นบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) และเมื่อพิจารณาตามรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน เรื่องการจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทางท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่เชื่อมโยง และการจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ

ผลการศึกษาจากการเปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีข้อค้นพบว่าประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้มีบทบาทในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค ด้านการวางแผนและจัดการด้านโฆษณา และประชาสัมพันธ์พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบล เกาะช้างได้มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถสรุปได้ว่าแนวทางและมาตรการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล เกาะช้างได้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ได้ดังนี้

แนวทางและมาตรการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราดในประเด็นด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค ควรมีมาตรการที่สำคัญ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ควรมีการศึกษาและเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีการบริหารจัดการ โดยชุมชน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความหลากหลายในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว

2. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้างและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ ควรมีการจัดประชุมประตู่ทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงามและเหมาะสมกับบริบทของสถานที่แหล่งท่องเที่ยว

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ควรจะได้มีการศึกษาในเชิงวิชาการเกี่ยวกับการปรับปรุงทางเดินเท้าให้มีความสะดวกและเหมาะสม เช่น ทางเดินเท้าที่ภูขนานระหว่างถนนรวิงกับถนนคนเดิน ทางเดินเท้าเพื่อเข้าชมบรรยากาศน้ำตกคีรีเพชร เป็นต้น

4. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ควรจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ทั้งนี้อาจรวมไปถึงการสร้างห้องน้ำที่ควบคู่ไปกับการสร้างศาลาที่พักด้วย

สำหรับแนวทางและมาตรการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ในประเด็นด้านการบริการการท่องเที่ยวควรมีมาตรการที่สำคัญ ดังนี้

1. ภายใต้อาณัติปัจจุบันที่ประเทศไทยมีการปกครองภายใต้รัฐบาลทหาร มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารราชการแผ่นดิน และมีมาตรการขั้นสูงสุดในการปราบปรามปัญหาอาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ ถึงกระนั้นก็ตามในบริบทพื้นที่ท่องเที่ยวของเกาะช้าง ยังคงพบปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมอยู่เนื่อง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่นักท่องเที่ยวถูกทำร้ายและโจรกรรมทรัพย์สิน ดังนั้นสถานีตำรวจภูธรเกาะช้างควรร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ในการเพิ่มเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เพื่อป้องกันการเกิดเหตุอาชญากรรมกับนักท่องเที่ยวขึ้นมาอีกในอนาคต อันเป็นการทำลายภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

2. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ควรจัดให้มีศูนย์บริการการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น เช่น การประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งอาหาร สถานพยาบาล และข้อมูลสารสนเทศอื่น ๆ เป็นต้น

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ควรประสานความร่วมมือไปยังโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน เพื่อจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้นสำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทั้งนี้อาจรวมไปถึงการสร้างเครือข่ายในลักษณะ Call Center รวมถึงช่องทางสื่อสารอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อประสานงานได้สะดวก เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก เป็นต้น

4. การจัดการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝนหรือการท่องเที่ยวในช่วงปกติ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ควรปรับปรุงป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย เช่น ป้ายเตือนน้ำท่วมถนน ป้ายเตือนสัตว์ป่า เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแนวทางและมาตรการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ในประเด็นด้านการวางแผนและการจัดการควรมีมาตรการที่สำคัญ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้ควรจัดให้มีเวทีชี้แจงให้ความรู้และทำความเข้าใจร่วมกันจากทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อการดำเนินการ

2. เพื่อให้การกำหนดทิศทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลเกาะช้างได้เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันมีผลทำให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนสู่ออนาคต ควรมีการจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งมีองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างได้เป็นองค์กรขับเคลื่อน

3. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผนวกกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการท่องเที่ยวในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดตราด ควรจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับผู้นำชุมชน ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวที่มีแผนงาน และโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเด่นชัด และเป็นรูปธรรม

5. คณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตำบลเกาะช้างได้ ควรมีการบูรณาการทางเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยมีการประสานแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับหน่วยงานอื่น ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวางรากฐานการท่องเที่ยวในระยะยาว รวมไปถึงการร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวที่หลากหลาย

6. การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการท่องเที่ยว ให้เป็นสากล

และเมื่อหันไปพิจารณาผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางและมาตรการพัฒนาบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ในประเด็นด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ควรมีมาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียง การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทางท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่เชื่อมโยง และการจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้หากกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ หรือตั้งไว้แต่ไม่เพียงพอ ควรจะได้มีการประสานขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินการช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องนี้

อภิปรายผล

ในการวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาและองค์ความรู้เดิมจากเนื้อหาบทที่ 2 ดังนี้

ข้อค้นพบจากการประเมินผลบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาจากการเปรียบเทียบบทบาทที่ประชาชนคาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีข้อค้นพบว่าประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้มีบทบาทในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามการเปรียบเทียบด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค ด้านการวางแผนและจัดการ ด้านโฆษณาและประชาสัมพันธ์พบว่าประชาชนมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้มีบทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชา ชัยวงษ์เย็น (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่องบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ยาว ส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีบทบาทด้านการส่งเสริม และแนะนำในระดับมาก นอกนั้นบทบาทด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนา ด้านการวางแผนและบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และด้านงบประมาณในระดับปานกลาง

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ยาว ส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยบทบาทด้านการส่งเสริมและแนะนำ ด้านการวางแผนและบริหารจัดการ และด้านการพัฒนาในระดับปานกลาง นอกนั้นบทบาทด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านงบประมาณในระดับน้อยตามลำดับ ด้านสภาพปัญหาอุปสรรคของเทศบาลตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ จำแนกได้ดังนี้ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ยาว ส่วนใหญ่เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระดับปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับมาก ได้แก่ ปัญหาการพัฒนาและการจัดหาสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้แก่ชุมชนที่มีการจัดการโฮมสเตย์ เช่น ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึง ขาดการประสานแผนระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่เทศบาลตำบลแม่ยาวส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพปัญหาของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด และการประชาสัมพันธ์ในระดับมาก รองลงมา ด้านการบริหารจัดการและบริการ และด้านความปลอดภัยมีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านที่พักมีปัญหามากและอุปสรรคในระดับน้อย ซึ่งเมื่อนำผลการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้เปรียบเทียบกับผลการศึกษาของณัชชา ชัยวังเย็น (2554) จึงเป็นการยืนยันองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยการประเมินบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายดังนี้

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ควรมีการเปิดบริการแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกที่มีความหลากหลายในการเดินทางมาท่องเที่ยว จนนำไปสู่ความประทับใจให้เดินทางกลับท่องเที่ยวอีกหรือแม้กระทั่งประชาสัมพันธ์บอกต่อให้เพื่อน ๆ ญาติสนิทมิตรสหายได้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเกาะช้างใต้

2. ชุมชนการท่องเที่ยวในตำบลเกาะช้างใต้ควรมีการจัดตั้งชมรมประตูทางเข้าที่มีความสวยงามและมีความเหมาะสม ที่สามารถนำไปสู่การสร้างแรงดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการปรับปรุงแก้ไขทางเดินเท้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเดินเท้าที่อยู่ชานานกับถนนรวิง ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ตำบลเกาะช้างใต้

4. ควรมีการเปิดบริการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนแห่งใหม่ ๆ ขึ้นอีก ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระจายรายได้ให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลเกาะช้างใต้

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกวดขันและควบคุมวินัยการจราจรอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้เนื่องจากถนนในตำบลเกาะช้างใต้ค่อนข้างคับแคบ ซึ่งถ้าหากผู้ขับขี่ขาดวินัยทางการจราจรก็จะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

6. ควรมีการจัดสถานที่จอดรถไว้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

หลังจากที่งานวิจัยเรื่องการประเมินบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด นี้จบลงแล้ว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. หลังจากงานวิจัยชิ้นนี้สิ้นสุดลงแล้วประมาณ 8 - 12 เดือน ควรจะได้มีการทำวิจัยลักษณะเช่นอีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้รับว่าเหมือนเดิมหรือแตกต่างไปจากเดิม

2. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทที่เป็นจริง บทบาทถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมองเห็นตัวแสดงที่เป็นเครือข่ายของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวในบริเวณเกาะช้าง

3. ควรมีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อนำมาเป็นตัวแบบในการเปรียบเทียบอันสามารถนำไปสู่การบริหารจัดการการจัดการท่องเที่ยวที่นำไปสู่ความยั่งยืน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

จรรยา กิตติวิริยะวงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กวินภัค สลักเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์. (10 สิงหาคม 2558).

บ้านสลักคอก ต.เกาะช้างใต้ อ.เกาะช้าง จ.ตราด.

จักรกฤษณ์ สลักเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กวินภัค สลักเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์. (10 มกราคม 2557).

อบต.เกาะช้างใต้ อ.เกาะช้าง จ.ตราด.

_____. กวินภัค สลักเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์. (4 สิงหาคม 2558). องค์การบริหารส่วนตำบล
เกาะช้างใต้ อ.เกาะช้าง จ.ตราด.

จ่านงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. (2532). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย.

จุฑามาศ ศรีศิริพันธ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหาร
ส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชาธิป สุวรรณทอง. (4 กรกฎาคม 2546). เกาะช้างกลางกระแส. กรุงเทพฯธุรกิจ. หน้า 2.

ชุกกลิ่น อุณวิจิตร และคณะ. (2549). ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว
ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.).

ชวงค์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

ฐิติรัตน์ พุฒิเอกเจริญ. (2554). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนขององค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นศึกษา กรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน
จังหวัดกาญจนบุรี. รายงานการศึกษาอิสระ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น :
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ฐิรวุฒิ เสนาคำ. (2549). เหลียวหน้าแลหลังวัฒนธรรมบ๊อป. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
(องค์การมหาชน).

ณัชชา ชัยวังเย็น. (2554). บทบาทขององค์การปกครองท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว
แบบโฮมสเตย์ในพื้นที่ กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.
การศึกษาอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย.

- ดวงรัตน์ ชูวงศ์. (2553). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา). ภูเก็ต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต .
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2525). ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประเสริฐ ปอนถิ่น. (2547). บทบาทพระธรรมจาริกในการสังคมสงเคราะห์ชุมชนบนพื้นที่สูง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://qa.cmmcu.com/UserFiles/files/SAR2551/4/4_4-14.pdf. 20 มกราคม 2554.
- ปรีดีญาดา กัลยาศิริ. (2541). บทบาทกลุ่มออมทรัพย์ตำบลคลองเปยะ อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ในการจัดการสวัสดิการด้านการศึกษาเพื่อประชาชนในท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของสมาชิกและไม่ใช่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พจนา สวนศรี. (2546). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน. กรุงเทพฯ : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พัชรินทร์ ผลกาจ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. กวินภัค สลักเพชร ขาดชื่อผู้สัมภาษณ์. (8 มกราคม 2557). บ้านสลักคอก ต.เกาะช้างใต้ อ.เกาะช้าง จ.ตราด
- รพีพรรณ สุวรรณณัฐโชติ. (2550). สังคมวิทยา. สงขลา : ไทยนำหาดใหญ่
- ศรัณยา วรากุลวิทย์. (2547). ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสูกี.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน.
- สมชาย เดชะพรหมพันธุ์ และคณะ. (2546). การรักษาเอกลักษณ์และสร้างภูมิทัศน์ให้ชุมชนเกาะช้างเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชลบุรี. ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายรุ้ง ดินโคกสูง. (2549). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาหาดชบา ตำบลชบาอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยว). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอเกาะช้าง. (2552). ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในพื้นที่ตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด. จังหวัดตราด: สำนักงานฯ.
- สำนักงานพื้นที่พิเศษหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง. (2548). เกี่ยวกับ สทพ.1. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.kochang.or.th/dasta/about_main.html. 21 มีนาคม 2549.

- อภิวัฒน์ ฐิริสิวารักษ์. (2551). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ศึกษาพื้นที่ บ้านฝั่งท่า หมู่ 5 ตำบลวังก้ง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ชนบทศึกษาและการพัฒนา). กรุงเทพฯ : สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2553). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม อาจารย์ประจำคณะพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
3. ดร.ปรีชา เปี่ยมพงษ์สานต์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยบูรพา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถาม

การประเมินบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด
(สำหรับบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ทางนิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อนำ
ข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้
ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ตามสภาพที่เป็นจริงและเติมข้อความที่เป็นจริงลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปีเต็ม
3. การศึกษา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ปวส./อนุปริญญา
☐ ประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษา/ปวช.	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ

☐ เกษตรกรรม
☐ รับจ้างทั่วไป
☐ ค้าขาย
☐ รับราชการ/ลูกจ้างของราชการ/รัฐวิสาหกิจ
☐ พนักงานเอกชน
☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ แม่บ้าน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเรื่องต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ประเด็น	ระดับของบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค					
1.1 การจัดสร้างและซ่อมแซมถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว					
1.2 การจัดให้มีป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว					
1.3 การจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่างเหมาะสม					
1.4 การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ					
1.5 การจัดเก็บขยะมูลฝอย					
1.6 การจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว					
1.7 การจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะบริเวณจุดเสี่ยงอย่างเหมาะสม					
1.8 การจัดระบบน้ำประปา					
1.9 มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว					
1.10 การจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงามและเหมาะสม					
1.11 การปรับปรุงทางเดินเท้า					
1.12 การจัดที่จอดรถของนักท่องเที่ยว					
1.13 การควบคุมจราจร					
1.14 การเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่					
ด้านการบริการการท่องเที่ยว					
2.1 การตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวภายในตำบล					

ประเด็น	ระดับของบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
2.2 การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว					
2.3 การจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้น					
2.4 การจัดทำป้ายเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย					
2.5 การจัดให้มีสินค้า OTOP จำหน่าย					
2.6 การจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม					
2.7 การจัดหาที่พักของนักท่องเที่ยว					
3. ด้านการวางแผนและการจัดการ					
3.1 การจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.2 การจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.3 การมีแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.4 การประสานแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ					
3.5 การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.6 การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น					
3.7 การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว					
3.8 การจัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง					

ประเด็น	ระดับของบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
4. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์					
4.1 การจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น					
4.2 การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทางการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่เชื่อมโยง					
4.3 การจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง นอกเหนือไปจากแบบสัมภาษณ์

ข้างต้น

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง

3.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถาม

การประเมินบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่ถูกคาดหวังเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด
(สำหรับประชาชน)

แบบสอบถามชุดนี้ทางนิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อนำ
ข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้
ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ตามสภาพที่เป็นจริงและเติมข้อความที่เป็นจริงลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ.....ปีเต็ม

3. การศึกษา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ ปวส./อนุปริญญา
☐ ประถมศึกษา	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษา/ปวช.	☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- เกษตรกรรม
- รับจ้างทั่วไป
- ค้าขาย
- รับราชการ/ลูกจ้างของราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- พนักงานเอกชน
- ธุรกิจส่วนตัว
- แม่บ้าน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 บทบาทที่ประชาชนคาดหวังขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะช้างใต้ได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเรื่องต่อไปนี้มาน้อยเพียงใด

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ประเด็น	ระดับของบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวและสาธารณูปโภค					
1.1 การจัดสร้างและซ่อมแซมถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว					
1.2 การจัดให้มีป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว					
1.3 การจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่างเหมาะสม					
1.4 การจัดให้มีถังขยะอย่างเพียงพอ					
1.5 การจัดเก็บขยะมูลฝอย					
1.6 การจัดให้มีศาลาที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว					
1.7 การจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะบริเวณจุดเสี่ยงอย่างเหมาะสม					
1.8 การจัดระบบน้ำประปา					
1.9 มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในแหล่งท่องเที่ยว					
1.10 การจัดซุ้มทางเข้าที่สวยงามและเหมาะสม					
1.11 การปรับปรุงทางเดินเท้า					
1.12 การจัดที่จอดรถของนักท่องเที่ยว					
1.13 การควบคุมจราจร					
1.14 การเปิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่					

ประเด็น	ระดับของบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
2. ด้านการบริการการท่องเที่ยว					
2.1 การตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวภายในตำบล					
2.2 การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยว					
2.3 การจัดให้มีรถพยาบาลเบื้องต้น					
2.4 การจัดทำป้ายเตือนจุดที่อาจเกิดอันตราย					
2.5 การจัดให้มีสินค้า OTOP จำหน่าย					
2.6 การจัดให้มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม					
2.7 การจัดหาที่พักของนักท่องเที่ยว					
3. ด้านการวางแผนและการจัดการ					
3.1 การจัดให้มีเวทีพูดคุยร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.2 การจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.3 การมีแผนงานและโครงการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.4 การประสานแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับหน่วยงานต่าง ๆ					
3.5 การจัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
3.6 การสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น					
3.7 การสนับสนุนงบประมาณให้กับชมรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว					

ประเด็น	ระดับของบทบาท				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
3.8 จัดให้มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวโดยตรง					
4. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์					
4.1 การจัดทำเว็บไซต์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น					
4.2 การจัดทำแผ่นพับเผยแพร่เส้นทางการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและพื้นที่เชื่อมโยง					
4.3 การจัดให้เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางสื่อวิทยุกระจายเสียง					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง นอกเหนือไปจากแบบสัมภาษณ์ข้างต้น

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง

3.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวกวิณภัค สลักเพชร
วัน เดือน ปีเกิด	05 มีนาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	119/14 ตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองหมื่นถ่านวิทยา
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองหมื่นถ่านวิทยา
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (นิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
พ.ศ. 2561	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม. (การปกครองท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี